

THƠ
NGUYỄN CÂN

NGUYỄN CÂN

THƠ
NGUYỄN CÂN

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

1. Sứ mệnh con người trên mặt
đất này là nhớ.
(Henry Miller)

Chân dung tự họa

Tình sẽ như xưa

Tặng N.A

Vàng trăng khi tròn khi khuyết
Như trời lúc nắng lúc mưa
Tình yêu ngỡ rằng bất diệt
Anh ngỡ là chuyện ngày xưa

Trời sau mưa là hừng nắng
Như trăng voi hết lại đầy
Xa em những ngày trống vắng
Bỗng tình thấp lại đêm nay

Rồi bao nhiêu ngày sẽ tới
Còn bao lâu nữa trong đời
Đốt hết ngọn đèn mong đợi
Mềm tay gối lả, Tình ơi!

Và em sẽ về - rất mới
Như ngày ta chớm quen nhau
Nghe lòng trong cơn vui tới
Gối chăn thấm mộng ban đầu

Này em, đèn khuya chưa tắt
Cho đêm trăng khuyết lại đây
Chúng ta sẽ cùng chiu chắt
Chút tình tay ấm trong tay

Rồi quên ngày mưa tháng nắng
Rồi quên cơn áo bụi đường
Tìm nhau gọi tên trong gió
Nghe lòng ấm áp yêu thương

Vẫn còn vàng trăng ở đó
Khuyết đầy theo những buồn vui
Dấu đời mình như quán trọ
Xuân qua, em có ngậm ngùi

Một thời bên nhau đã biết
Một đời ngăn ngắt tình xanh
Rồi mai thu vàng da diết
Hạ hồng tình sẽ long lanh

Để mùa xuân xưa trở lại
Cùng em đi suốt đoạn đường
Này em chút tình ngây dại
Ủ vào áo mỏng người thương

Em về

Em về thấp lửa trong anh,
Hâm hâm tình nguội để dành đã lâu,
Em về bỏ lại đằng sau,
Tháng năm buồn với mộng đầu rã rời,
Em về tính số nghiệp duyên,
Phấn son điếm lại trang nghiêm cõi tình,
Vườn khuya bỗng nở hương quỳnh,
Đêm qua thú nhận tình linh biết yêu,
Em về đếm được bao nhiêu,
Tuần trăng còn lại bấy nhiêu mật đời.

Hãy lãng mạn

Hãy lãng mạn như ngày xưa em nhé!
Vội vàng chi tình mộng vỡ tan rồi,
Nụ hôn say trong gió sẽ bồi hồi,
Nâng tuổi trẻ dịu dàng đi rất nhẹ,

Hãy lãng mạn ươm mầm mai sẽ nhú,
Lời nên thơ chỉ đẹp buổi sơ đầu,
Em vội chi trăng úa ngả phai màu,
Mà ngắt ngọn tình non và tách nụ,

Hãy lãng mạn kéo mùa thu sẽ đến,
Ngày thanh xuân mây xám chợt mù giăng,
Khi xé toang bao cánh cửa vĩnh hằng,
Em đóng lại tim mình đêm tắt nến,

Ai thấp lại một khung trời hư ảo?
Cho em về thương nhớ lại ngày xưa?
Cho em ngồi hong tóc những chiều mưa,
Và gói cả chiêm bao vào vạt áo,

Rồi mai một có hôm nào lẽ bạn,
Em ước gì có lại một mùa vui,
Nghe quanh đây con sóng nhỏ ngậm ngùi,
Năm tháng đại cuốn xô thuyền mắc cạn,

Nên chẳng có gì để mà kể lại,
Trái còn xanh hái mất đã lâu rồi,
Vị đắng nào còn đọng mãi quanh môi,
Hương lãng mạn đã tan rồi mãi mãi...

Hãy lãng mạn, em ơi, tình bé dại...

Sinh nhật Em

Này em vệt nắng bên đời,
Am lòng anh những lúc trời đổ mưa,
Này em ngọn gió ban trưa,
Mát vườn anh thưở trâu đưa cau về,
Này em trái lựu sau hè,
Đắm say đầu lưỡi đê mê đáy lòng,
Này em một ngọn nến hồng
Thắp Đêm sinh nhật tình mông mênh tình

Tình yêu thức dậy

Tình yêu thức giấc nửa đêm
Vòng tay gói lả vai mềm quanh nhau
Đã qua rồi những buồn đau
Gối chăn xưa cũng bạc màu nhớ thương
Lại tìm tàu lá che sương
Mặc cho cơn mộng vô thường quanh đây
Khi ta chỉ biết hôm nay
Phút giây trùng ngộ đang đầy tình yêu
Biết đời vui có bao nhiêu... ?

Nghĩ về em...

Em như ngọn lửa hồng
Thấp tình anh đêm tối
Em như một nhánh sông
Qua lòng anh tắm gội

Em như con suối trong
Soi đời anh dưới đáy
Cho mát ngày long đong
Em dịu dàng biết mấy

Em như là bóng mây
Che chiều anh khô cháy
Em như con nước đầy
Xô bờ anh thức dậy

Em như là cánh tay
Cho buồn anh ngã bóng
Chất chập chùng mê say
Thả theo em vào mộng

Em như là hôm nay
Gần bên nhau một bận
Dẫu chỉ là một ngày
Quên đi nghìn lặn đạn

Cho tôi xin

Cho tôi xin một ngày mưa gió,
Để trối chân người tôi yêu thương,
Cho tôi xin dẫu chỉ một khu vườn,
Đã bỏ vắng những chiều thu đổ lá...

Cho tôi xin một trời mưa gió,
Thổi em về, cuồn nộ những cơn giông,
Cuốn em qua khi bão nổi trong lòng,
Tình thức dậy khi hai lòng mở ngõ.

Cho tôi xin nửa vầng trăng rất mỏng,
Đủ cho đêm hò hẹn ảo huyền thêm,
Dù hiểu mai cuộc sống chẳng êm đềm,
Những thác lũ xô đời ảm ập mộng,

Cho tôi xin một chiều đi rất chậm,
Giữa sân nhà hai bóng vẫn chung đôi,
Trên cuộc đời rất lạ phải mò côi,
Hơi em phả vào hồn tôi đã thấm

Và tôi muốn những chiều đi rất chậm...

Giọt tình

Giọt sương khoác áo giọt tình
Rớt vào nhau đắm hương quỳnh nửa đêm
Giọt hân hoan giữa môi mềm
Giọt thương mong rớt êm đêm trên vai
Giọt mê man ngủ mộng dài
Giọt tương tư đứng bên ngoài đợi ai
Giọt lắng lơ áo quên cài
Giọt bơ vơ ngỡ ngày dài như đêm
Giọt xuân sắc rụng bên thềm
Giọt đông se lạnh nửa đêm gọi tình
Giọt ta khoác áo giọt mình
Giọt sương khép lại giọt tình mở ra
Giọt mình lại hoá giọt ta...

Mưa trong mắt em

Mưa trên cánh vạc lưng trời,
Mưa qua phố chợ, mưa ngòi trên vai,
Mưa em nghìn giọt thương hoài,
Mưa anh len lách nhạt phai tình người,
Mưa rên, mưa khóc, mưa cười,
Mưa chằm hò hẹn, mưa lười bon chen,
Mưa hờn, mưa giận, mưa ghen,
Mưa xao xuyên mắt, mưa nghèn nghẹn môi,
Mưa anh đêm hết mò côi,
Mưa em lòng nguyện làm đôi chim trời,
Mưa rơi mặt đất câm lời,
Sáng nay đứng lại giữa trời yêu nhau,
Mưa thưa, mưa nhạt, mưa mau,
Mưa qua tình vẫn vẹn màu nguyên trinh,
Nỗi đời cơ cực điêu linh,
Mặc mưa rơi mãi mà mình cứ yêu...

Và Em .....

Và em cơm ngọt cái lành,
Thực đơn ngày muộn vẫn dành riêng anh,
Tình mềm như cọng rau xanh,
Riu riu lửa nhỏ hâm canh mỗi chiều,
Còn bao nhiêu hay bấy nhiêu,
Chắt chiu ngày tháng để chiu chuộng nhau,
Và em món mặn kho tàu,
Tình nêm chút ngọt nồng sâu trong hồn,
Mai sau mặc chuyện mắt còn

Đi qua

Qua lòng thương một nhánh sông
Qua sông hiểu một mảnh lòng thuỷ chung
Qua đêm thấy cõi vô cùng
Qua vô cùng thấy muôn trùng biển dâu
Tiệc tàn trơ một nỗi đau
Vết thương khép miệng nghe sầu dưới da
Qua tình nhớ một nụ hoa
Vỡ trong tim tự ngày ta yêu người
Qua tim nhớ một nụ cười
Qua môi cười thấy hoa rơi xuống đời
Qua đời thương chỗ xưa ngồi
Có cây xanh lá xanh trời viễn mơ
Qua mơ viết lại bài thơ
Qua thơ thị hiện bên bờ hoá sinh
Qua ta lại thấy qua mình
Thể thân gom lại một hình bóng thôi
Qua em tôi bắt gặp tôi
Loay hoay giữ giọt nước trôi dưới cầu
Qua cầu đếm nhịp đo sầu
Về đâu thuyền hời giang đầu ngóng trông
Qua lòng thương một nhánh sông...

Tìm một màu hoa

Làm gì có gốc sim
Cho mình hò hẹn
Chẳng có hoa sim
Cho tím suốt một chiều hoang
Chỉ có một con đường
Cho mình nhìn nhau
Chẳng thấy gì sau lớp cửa
Cả ngày khép lại
Và anh và em đi hai hướng
Tìm một gốc sim già
Để ngồi
Mà nhắc chuyện xưa sau
Chỉ có một nỗi đau
Nằm in trong ngực trái
Chực chờ
Một phút vỡ tan ra
Để thấy màu đỏ của hoa
Hôm qua
Mừng lên vì nỗi nhớ
Nay tím dần
Ngăn ngắt nửa đời hoang
Và khi căn nhà mở toang
Cửa không còn khép
Ngày em về anh đứng đợi ngoài hiên
Biết có cùng nhau
Đi hết một con đường
Dù thế nào
Trên mặt đất vô thường
Vẫn tìm một màu hoa
Thấm mãi
Cho cái nhìn xuyên vào tâm tưởng
Và bàn tay nắm lại một bàn tay...

Trăng và biển

Anh bơ vơ như trăng
Em nồng nàn như biển
Trong em anh ẩn hiện
Tình mênh mông vĩnh hằng

Ta xa nhau muôn trùng
Nhưng gần hơn hơi thở
Khi anh mờ hay tỏ
Triều dâng em theo cùng

Anh soi mình trong veo
Những đêm dài biển lặng
Từng ngày trên phố vắng
Nỗi mong chờ mớ meo

Anh thênh thang như mây
Cứ muốn làm mưa tạt
Xuống em chiều phiêu bạt
Buồn trên tay thật đầy

Và trăng trôi lênh đênh
Dập dềnh trên ngàn sóng
Chìm sâu vào giấc mộng
Nỗi nhớ người mông mênh

Là thôi trăng ngóng biển
Chờ mãi cuối chân trời
Là thôi xa nhau rồi
Một lần hay vĩnh viễn

Mắt trông vời con nước
Xuống lên đều rung rung

.....

Rồi có lúc...

Rồi có lúc trên đường đời thắm mệt,
Anh ngã lưng yên nghỉ một đêm nào,
Như gã khờ yêu mãi giấc chiêm bao,
Thấy hoa đóm ngỡ hư không có thật,
Thấy ta ngủ trong cuộc đời quá chật,
Nghìn con mê không một cánh chim về,
Những con sông tải nặng những câu thề,
Xuôi biển rộng thấy trăm năm là mộng,
Lúc yên ắng lúc ồn ào dậy sóng,
Đáy sâu kia vẫn lắng một âm buồn,
Tôi xa em con nước đã xa nguồn,
Ngày ở lại trên một đồi cỏ úa,
Rồi một hôm em trở thành góa bụa,
Vội muôn trùng trăng mật khép chiều hoang,
Vội mùa đông trước ngõ đội khăn tang,
Mây trắng xoá một trời thu áo trắng,
Rồi một hôm trên đường đời lẳng lặng,
Anh bỏ quên thân thể lại sau mình,
Chỉ mang theo trĩu nặng một khối tình,
Còn xanh ngát những đêm dài hun hút,

Tình vô tận trong thảng năm côی cút,
Lòng hện lòng hoài vọng một quê chung,
Rồi sẽ vui khi nghĩ phút lai trùng,
Buổi tao ngộ sầu mà chi, em nhé,
Rồi một hôm anh về như gió nhẹ,
Chiếc lá nào rơi khẽ để chiều đau
Xếp áo xiêm mai sớm sợ phai màu,
E nhàu nát nếp tình khô kỷ niệm,
Môi tím lạnh dưới vuông khăn vải liệm,
Hồn nồng nàn hơi thở ấm trong mơ,
Mở cửa nghe em, thấp nển mong chờ,
Đêm cúp điện, anh tạt vào, rất vội,
Rồi một hôm trên đường dài, thấy mới,
Rừng con mê, chim rũ cánh trên ngàn,
Xa sông xưa thề nguyện dưới trăng tàn,
Lìa biển rộng thuyền trôi trong gió lộng,
Có gã khờ ngủ quên trên góí mộng,
Rồi sang bờ sóng vỗ suốt nghìn năm.

Vuông cỏ Tình yêu

Chúng ta - những con hươu cao cổ
Gặm mãi một vuông cỏ Tình Yêu
Vẫn còn xanh một góc
Dù vạt nắng ban chiều
Thay dần gam màu trên tóc
Dù cỏ không còn nhiều
Cổ không vươn xa được
Đành nhâm nháp chút cỏ gần
Mà phía xa kia cũng chỉ là những ô cỏ trống
Không cần vươn xa ... đâu em
Khi mình chỉ cần một dùm cỏ
Đủ cho mình còn thở... và yêu
Để ngắm nốt vạt nắng chiều
Bất chấp gam màu trên tóc.

Hẹn đến mùa xuân

Chiều đi còn chút nắng,
Đêm tàn còn hơi sương,
Người đi tình còn vương
Sân ga còn trống vắng

Vai gầy sao quấy nặng
Mới thoáng mà trăm năm
Hòn sỏi rơi mù tằm
Khi về tay vẫn trắng

Sao yêu hoài chút nắng
Sao nhớ hoài hơi sương
Mùa đông bên kia đường
Nâng cánh hồng sót tặng

Chào một mùa xuân mới
Sẽ về trên cành mai
Sẽ nở rồi sẽ phai
Như chiều qua đêm đợi

Và mùa xuân sẽ gọi
Những đoá mai ân mình
Đêm vỡ là bình minh
Nụ vỡ là xuân tới.

Bàn tay còn níu

Níu lấy bàn tay lạnh
Khép hờ đôi mắt nồng
Ngoài kia mưa chữa tạnh
Ta tiễn người qua sông

Níu lấy chiều đang cạn
Om vội một cảnh hoa
Một mai khi lẻ bạn
Nhìn hoa đỡ nhớ nhà

Níu lấy vàng trăng ngọc
Bọc lại chút mây xưa
Thả tình trên độc mộc
Soi dáng người đong đưa

Níu lấy đêm rất vội
Như ánh trăng sắp chìm
Lũ chúng ta rất tội
Hạnh phúc vẫn đi tìm

Mãi một đời níu lại
Mãi một đời cân đong
Bên khôn và bên dại
Bên nào là hư không

Níu lấy trời sợ mất
Mây không chỗ quay về
Níu áo người đi thật
Một ngày một xa quê

Níu mà không giữ được
Con nước đã xa nguồn
Mang chuyện mình sau trước
Thả trên nhánh sông - buồn

Này em, có nhớ...?

Này em, trôi mau
Là giòng sông rộng
Cuốn từng giấc mộng
Thả vào mai sau

Này em, qua nhanh
Là chiều thứ bảy
Niềm vui nhún nhảy
Dưới vòm me xanh

Này em, bơ vơ
Là ngày chủ nhật
Chạy quanh chạy quất
Đêm xuống không ngờ

Này em, cơn mê
Một lần có thật
Con tim bỗng chật
Bất chợt em về

Này em câu thề
Có là dĩ vãng
Khi mình lơ đãng
Đánh rơi sau hè

Này em một ngày
Lắng bao phiên muộn
Nhìn sông nước cuộn
Thấy người như mây

Này em một thời
Tô tranh vẽ tượng
Đắp tình vô lượng
Cánh diều chơi vơi

Này em một đời
Đi như thác lũ
Người về áo rũ
Buồn xưa, tan rồi

Này em, mai sau
Yên rồi, biển động
Qua rồi, cơn mộng
Mình còn trong nhau?

Biển và tôi

Biển vui ngày ta vui
Biển buồn ngày ta buồn
Những con sông xa nguồn
Vẫn nằm nghe biển hát
Biển xanh ngày ta xanh
Biển bạc đầu: ta già
Những nỗi đau vỡ oà
Tan theo từng cơn gió
Biển trôi hoài không ngừng
Biển mênh mông nghìn trùng
Ôm kín đời bao dung
Lắng chìm muôn phiên muộn
Biển cuốn vào vô biên
Những oan khiên lấp vùi
Biển lô xô ngậm ngùi
Vỗ về bờ cát trắng
Rời Biển trả cho bờ
Uế trọc và tàn dư
Những xác thân nát nhừ
Biển lạnh lòng không nhận
Biển càng sâu càng êm
Dẫu bao nhiêu ồn ào
Náo nhào và dâng trào
Trên mặt cuồng nộ sóng
Ta đi biển theo ta
Ta về con nước về
Mặc muôn trùng sơn khê
Thấy rằng trong một niệm
Có đại địa sơn hà
Hạt bụi ngày hôm qua
Một hôm buồn quê xa
Lòng không dung muối mặn
Hiểu biển nằm trong ta.

Dáng Cha còn đó

Con ấy ư, con cứng cõi vẻ ngoài,
Nhưng trong lòng con mềm như cọng bún,
Ngày cha mất hai chân con bỗng nhũn,
Cha đi rồi, tâm sự kể cùng ai?

Con giống cha, nên sống thật với mình,
Với tất cả thân tình trong cuộc sống,
Đời quá rộng nhưng hồn người chẳng rộng,
Cha dạy rằng “Cần phải biết hy sinh”,

Con cần rằng đứng vững bước làm người,
Thân giữ thẳng đầu đời xô tới trước,
Tay vững lái mặc thuyền đi ngược nước,
Tâm bao dung nên giữ lại môi cười,

Con lớn khôn như trái dại sau vườn,
Ôn cha mát hạt phù sa nhân nghĩa,
Tình cha ấm như mặt trời muôn phía,
Soi phương nào cũng gặp ánh yêu thương,

Con ấy ư, con phải học cha nhiều,
Quyển sách mỏng con đọc hoài chưa hết,
Trang thế sự chợt bỏ ngang hồi kết,
Cha đi rồi, mộng lớn bóng chiều xiêu!

Con vẫn tin Chân lý mạnh vô cùng,
Dù có phải chơi ván cờ sau cuối,
Thành hay bại đứng lên không tiếc nuôi,
Như Cha xưa thanh thản đến kiêu hùng,

Hương về Cha mây trắng biệt mù xa,
Kính Đất Tổ nồng thơm xanh cỏ mới,
Lạ trời rạng mai vàng xuân đã tới,
Cha nghe chẳng hồn nước gọi Đông A?

Có những ngày...

Có những ngày tuôn mưa
Ngồi yên và khép cửa
Hơ chiều quanh bếp lửa
Mà nghe lạnh buốt hồn

Có những ngày bồn chồn
Hai chân chùng rã rượi
Nhưng lòng thì muốn cưới
Một vầng mây bay xa

Có những ngày đi qua
Không có gì đáng nhớ
Như là một tô phở
Ăn xong rồi lại quên

Có những ngày không tên
Buồn thiu như bún ế
Chẳng có gì mà kể
Như chuyện đời trăm năm

Có những ngày mù tăm
Như tan vào sóng nước
Như một làn khói thuốc
Tro rơi và người tan

Có những ngày điêu tàn
Lòng như ngôi tháp cổ
Chơ vơ và khắc khổ
Nhìn xuân và chờ xuân

Có những ngày mất dần
Nhìn thời gian trôi tuột
Mười ngón tay vẫn vượt
Hạt cát trườn qua khe

Có những ngày nằm nghe
Sóng gầm gào bất tận
Người qua đây một bận
Dấu chân xưa đã nhòa

Có những đêm nhớ nhà
Là những đêm rất lạnh
Ngoài trời mưa vừa tạnh
Là đến ngày chia ly

Có một ngày ra đi
Sẽ không nói được gì...

Bài tạ lỗi cùng Tuy Hòa

Thôi nếu mai có về qua phố cũ,
Ta bước đi cho kịp với thời gian,
Năm tháng nặng trên vai gầy lụ khụ,
Vẫn yêu đời tha thiết đến miên man,

Thôi chớ trách nếu như ta quá vội,
Tuy Hòa ơi, núi Nhạn gọi sông Đà,
Ta cánh chim một đời bay đã mỏi,
Cuối phương trời viễn xứ ngóng mây xa,

Thôi chớ trách bởi cuộc đời quá rộng,
Đêm ngắn dần mà mộng chẳng dài thêm,
Hãy ngồi lại mặc ngoài kia gió lộng,
Mặc sóng trào, con nước hóa dịu êm,

Nếu có trách một lần là mãi mãi,
Hôm nay đây mai một đã xa rồi,
Sao sống lại những ngày xưa trẻ dại?
Cho em về hoa lại nở trong tôi,

Tuy Hòa ơi, thăm thăm những chiều trôi....

Café Chủ nhật

Sáng nay ngồi giữa bạn bè,
Đông dài thế sự, khen chê nhân tình,
Buồn vui chẳng của riêng mình,
Lòng như ruộng hạn phơi tình bốc hơi,
Mặn thay hạt muối ở đời!
Thủy chung dâu bể nổi trôi phận người,
Hãy nâng niu một nụ cười,
Café vẫn đắng từ thời tóc xanh,
Sáng nay rồi sẽ qua nhanh,
Ngày mai bè bạn vây quanh vui dân,

Đứng lên ngồi xuống tần ngần,
Bạn đi như tóc bạc dần lại rơi,
Quán quen ấm một chỗ ngồi,
Mai xa ghé lạnh bên trời nhớ nhau,
Muối lòng mặn suốt ngày sau,
Dẫu đời nhẹ bốc hơi mau, cứ về,
Mà ngồi nhâm giọt café,
Hồn nhiên khuấy ngọt chút đam mê hiền,
Thiên đường chữa dứt ưu phiền
Thì xin chủ nhật làm tiên cõi người,
Hãy nâng niu một nụ cười...

Còn có...

Còn có mặt trời cho mỗi sớm mai,
Còn bao việc làm một đời không hết,
Còn những đêm trở về nghe thấm mệt,
60 rồi luẩn quẩn lại loanh quanh,

Còn có hoa vàng trên tán lá xanh,
Có thu đông đi cho mùa xuân đến,
Còn thấp được bao nhiêu lần, ngọn nến,
Trên bánh mừng sinh nhật một hôm nao?

Còn có trăm ngàn chuyện ngõ chiêm bao,
Cứ ập đến, xô qua và biến mất,
Cứ ngỡ thật lại biết là không thật,
Cứ như sương như khói tạt trên hồ,

Còn dáng ai đi năm tháng ơ hờ,
Con sóng dạt xô đồ nghiêng mắc cạn,
Nghe nứt rạn trong xương nghìn khổ nạn,
Bên sông buồn đò kẻ chuyện ngày xưa,

Còn có mặt trời sau mỗi cơn mưa,
Khi mở mắt mới thấy mình đang sống,
Dẫu tiếc nuôi một thời thơ với mộng,
Tạ ơn đời, còn được thở hôm nay,

Còn được ngồi và ngắm thoáng mây bay,
Để thả lòng theo bốn chiều gió cuốn,
Để ghi lại tâm tình mai sẽ muộn,
Khi ta hòa cùng gió lẩn trong mây...

Hỏi thăm

Hỏi thăm cây cỏ bên đường,
Có nghe ngọn gió vô thường quẩn chân?
Có nghe thu lặng, tản ngàn,
Tìm hương xuân giữa dương trần, nhớ nhau
Hỏi thăm em mộng ban đầu
Đã phai trong tóc, đã sâu trên tay
Hỏi thăm mây có ngừng bay
Ngày mai về giữa hôm nay, ngập ngừng
Đường đi không một điểm dừng
Chào nhau từ đây muôn trùng cách xa
Hỏi thăm em có về qua
Ngắt cành hoa dại hỏi nhà xưa đâu?

Hỏi thăm con suối trôi mau
Dấu tình còn giữ nguyên màu thời gian
Hỏi thăm nghìn nỗi tâm toan
Buồn chôn đáy mắt vui loang mép cười
Hỏi thăm trăng ở quê người
Hồn soi bóng nước ngược xuôi phương nào?
Và về tìm giữa chiêm bao
Màu son vẫn thắm thưở nào mới quen
Xót thân cỏ nội hoa hèn
Đã lăn vào chôn bon chen chợ đời
Hỏi thăm em nhé. Một lời,
Thế thôi cũng đủ một đời trong nhau.

Có nghĩa gì ...?

Có nghĩa gì một mai con thành đạt
Mẹ đã về trời như bóng mây?
Đóa hồng đau cảm ngập trái tim đầy
Những kỷ niệm một thời phiêu bạt,

Có nghĩa gì một mai con hạnh phúc
Mẹ nhạt nhòa trong khói hương bay?
Khoảng không nào trong ký ức hôm nay
Dành cho Mẹ chỗ ngồi trên trọng nhứt

Có nghĩa gì một ngàn ngày vinh hiển
Hay chỉ là bọt biển giữa trùng dương?
Khi Mẹ rời xa khuất giữa mù sương
Nghe quạnh vắng trước thiên đường đối diện

Có nghĩa gì trưa này không gặp Mẹ,
Bát cơm buồn nguội lạnh vẫn chờ con
Cửa khép sương ru giấc ngủ chưa tròn,
Sợ con ghé, sao hôm nay lại trễ?

Có nghĩa gì những mùa Xuân rục rờ
Khi con về vất vương phận mồ hôi?
Lời chúc nào nghẹn đắng đọng trên môi,
Mái nhà cũ xưa Mẹ nằm, cứ ngỡ...

Có nghĩa gì? Có nghĩa gì? Tất cả?
Con sợ bầu trời trông rộng, Mẹ ơi!
Còn thấy gì ngàn vạn ánh sao rơi,
Nên Xuân nay con thấy lòng rất lạ

Vì Xuân nay Mẹ đương còn tại thế,
Các con vui có mẹ vẫn trên đời,
Chào Xuân thiên thu vạn đại xin mời,
Mai nở rợp tháp vàng mười Xuân Mẹ.

*Ghi Chú : Và con hiểu như hôm nay đã hiểu
Mẹ đi rồi còn có nghĩa gì đâu?
Cuộc đời này dài lắm những đêm thâu
Nghe tiếng dế giật mình – con nhớ Mẹ!*

Những ngày cuối cùng của Mẹ (viết cho Nhạc mẫu)

Này cháu này con xúm xít quanh giường
Này chị này em thân tình ấm áp
Giữa căn phòng ấm áp những yêu thương
Tiếng cười nói sao nghe buồn đến lạ!

Mẹ mở mắt nhận ra từng khuôn mặt
Gọi từng tên khi nắm những bàn tay
Nếu cuộc đời dừng lại mãi đêm nay
Và bóng tối không len vào mắt mẹ!

Chúng con biết mẹ sẽ đi - rất nhẹ
Sẽ xa đời sau giấc ngủ bình yên
Mẹ sống an nhiên lòng ít muộn phiền
Như ngọn gió tan trên vùng bão nổi

Vậy đó thiêng liêng những giờ phút cuối
Nhìn mẹ cười - giòng lệ chảy trong con
Dù hiểu trăm năm sinh - tử mắt còn
Ai ngăn được nỗi buồn khi vĩnh biệt?
Nên trân quý từng sát na đang có
Bên mẹ hiền sống trọn vẹn hôm nay
Mẹ đi rồi... còn lại khói hương bay!

Vu lan nhớ Mẹ

Mỗi Vu Lan con làm thơ tặng mẹ
Vu Lan này con chẳng viết cho ai
Thơ vô nghĩa Mẹ không còn tại thế
Chữ vô hồn khô lạnh sắc xưa phai

Mưa tháng bảy cuốn trôi nghìn lá rụng
Tiễn mùa đi bóng mẹ mịt mù xa
Nén nhang thấp nghe hiu hiu gió tạt
Mong mẹ về thấp thoáng bóng ai qua

Từ mẹ khuất Vu lan này bỗng vắng
Chỗ mẹ nằm vẫn âm tiếng kinh đêm
Con cúi xuống hôn lên cành hoa trắng
Mẹ thật gần vẫn ở giữa tim con

Con sẽ viết cho ai đang còn Mẹ
Hãy yêu thương khi có thể trên đời
Tình vô tận bao la như trời bể
Buổi xa đời bia mộ khắc ghi chi

Khi một hôm mẹ rời như cánh lá
Bỏ con buồn thu lạnh giữa Vu lan ....

Ngoại bây giờ ...

Ngoại bây giờ ở mãi tận Tân Hương,
Cõi nhân thế người không còn trở lại,
Đàn cháu nhỏ trong những chiều thơ dại,
Mong ngoại về trăm nhớ gọi ngàn thương,

Ngoại bây giờ bóng khói đã sang sông,
Chiếc thuyền nhỏ đến ngày qua bến rộng,
Ngoại đi rồi nghe lòng con gió lộng,
Tạt vào hồn hiu hắt một trời đông,

Ngoại bây giờ xa lắc đến mênh mông,
Đất rất hẹp chỗ ngoại nằm có đủ?
Giường xưa lạnh nơi ngoại thường vẫn ngủ,
Nhà xưa buồn, ngoại hỡi, có về không?

Ngoại bây giờ thương quá, biết tìm đâu?
Áo ngoại mỏng che một đời con ấm,
Tình ngoại ngọt như đường lau dịu thấm,
Sâu trong hồn trong máu tận xưa sau,

Ngoại bây giờ thoáng gặp giữa chiêm bao,
Thân đã khuất người đêm nao đã mất,
Thôi, đành hẹn mai này trong cõi Phật,
Các con vui, gặp lại một hôm nào!

Bài viết cho con gái

Rồi một ngày cha bắt chọt đi xa,
Trong túi xách có lời con nhắn nhủ,
Nhét thật kỹ trong mớ quần áo cũ,
“Cha về nhanh, cha nhé, nhớ cha nhiều!”

Con chưa lớn khôn nhưng đã hiểu một điều,
Chỉ yêu thương mới làm nên cuộc sống,
Dẫu mưa bão quanh đời cha gió lộng,
Cha giấu muôn trùng biển động trong cha,

Mộng vàng nào cũng sẽ bay xa,
Nhu ánh sáng lặn sâu vào đêm tối,
Cha vẫn về bên con đầu bù, tóc rối,
Vai rũ buồn, cánh mồi giữa trùng dương,

Và sớm mai cha lại lên đường,
Lại đối phó bao mưu toan trần thế,
Lại muốn về mau để nghe con kể,
Chuyện con chó gầy - con chó chẳng buồn ăn,

Rồi những đêm dài cha lại trở trần,
Vội bao ngồn ngang, bộn bề tim não,
Vội những đa đoan nhân tình điên đảo,
Con mãi là nguồn an lạc trong cha,

Để cha tin yêu trước lúc xa nhà,
Trong túi xách có lời con nhắn nhủ,
Rồi mai kia cha sẽ già lụ khụ,
Lúc dừng chân, con đã lớn khôn rồi,

Có một ngày... cha sẽ rất đơn côi.

Bài viết cho con gái (2)

Rồi một ngày con bắt chọt đi xa
Cha không biết nói gì khi tiễn biệt
Ở xứ lạ những chiều hôm da diết
Con có nhớ về năm tháng đã qua?
Những ngày quây quần bên mẹ bên cha
Những tối hàn huyên trên căn gác nhỏ
Mai đi rồi ghé bàn xưa còn đó
Ngỡ dằng con ngồi thấp thoáng vào ra
Con sẽ thềm nghe một tiếng rầy la
Hay tiếng nhắn tin sao khuya về trễ?
Con dẫu lớn nhưng bao giờ cũng bé
Dưới mắt mẹ muôn đời như trẻ thơ
Khi tha phương mới hiểu nghĩa vô bờ
Lòng cha mẹ vượt sông dài biển rộng
Cánh chim mỏng bay trong chiều gió lộng

Con hiểu đời sẽ chẳng đẹp như thơ
Thôi chớ buồn dẫu có thoáng bơ vơ
Phải dấn bước chào tương lai vẫy gọi
Mạch sống cuốn chân trời con đi tới
Cuối con đường rạng rỡ một bình minh
Hãy nhớ nghe con khắc một chữ tình
Vào trái tim son một thời lữ thứ
Dẫu thành đạt trong những ngày xa xứ
Nhớ quê nghèo luôn có mẹ cùng cha
Nhớ hoàng hôn tím ngắt những hôm qua
Và bữa cơm vẫn chờ con trở lại
Một hôm nào bé dại mãi nghe con...!

Tháng Tư và Ngoạn

Vậy đó, tháng Tư rồi đây Ngoạn,
Những ngày nắng hạn, những đêm hanh,
Tu hú giật mình kêu lẻ bạn,
Hận mình phận bạc lúc thơ xanh,

Vậy đó tám năm rồi đây Ngoạn,
Từ lúc hư không cuốn bụi hồng,
Từ đêm khô máu hay đời cạn,
Vết giòng suối sục ánh trăng trong,

Vậy đó tám năm rồi đây Ngoạn,
Giọt nước trôi xa có nhớ nguồn,
Thuyền đi chợt tách về vô hạn,
Bỏ mặc con sông vĩnh viễn buồn,

Từ ấy trời thu sau ngát tạnh,
Hồn xưa mây trắng lạc đường bay,
Người xa khép vội vòng tay lạnh,
Một cánh chim di đã lạc bầy,

Thôi nhé ngày vui không bắt tận,
Bởi mầm sinh diệt sẵn trong ta,
Như hoa nở hoa tàn bao bận,
Nẻo luân hồi chưa đến sẽ qua,

Thôi nhé em đi theo dấu cỏ,
Theo bóng chân như vọng tím trời,
Hạ sang, trường cũ sân bùng đỏ,
Em có về theo cánh phượng rơi?

Thôi nhé, nghìn sông ra biển rộng,
Bọt sóng phù sinh đọng chút tình,
Em hôm nay vô ảnh vô hình,
Ai là NGOẠN, NGOẠN là ai, cõi mộng?

*Đốt nén hương tám lần chiêu niệm,
Vô thường hiển hiện thế gian tâm,
Trang nghiêm hồi hướng vào vô niệm,
Cõi NGOẠN ngôi, an lạc nghìn năm.*

(ngày giỗ Ngọan lần thứ tám)

2. Đi về mấy thế kỷ sau
Nhìn trong mắt thấy đời đau trong mình
Bùi Giáng

Bùi Giáng (1926-1998)
Tranh Đinh Cường

Bài điệu ca cho rừng

(sau cơn bão số 1)

Người về chưa rừng xưa đã trắng?
Hàng cây nào trơ trụi dấu hồng hoang
Người về xem chim trời đã vắng
Lũ tràn đồng sóng nước mênh mang
Người về chưa có nghe bão dữ?
Cuốn phăng đời cuốn mất cả ngày mai
Biển bạc rừng vàng còn nguyên dòng chữ
Trên con đường loang lổ đến tương lai
Người về chưa trời cao có thâu
Tiếng mẹ gầy khóc gọi lũ con thơ
Đứa đi học đứa còn ở đậu
Thân gầy tâm gửi mộng bơ vơ
Người về chưa đêm mưa gió tạt
Bao mái tranh cúi rạp dưới tay trời
Con thuyền lá ngả nghiêng nhàu nát
Những phận đời như bọt nước trôi
Người về chưa, mẹ già chờ cửa
Vợ mong chồng con nhớ thương cha
Giữa tai ách cần bờ vai để tựa
Trước điêu linh khẩn nguyện gió mưa qua
Người về chưa kìa bình minh lại rạng
Mặt trời lên lấp lánh giọt sương mai
Ngày muốn sáng trên đồng loang bóng nắng
Nỗi vui nào ngăn lệ khóc thương ai?
Xin chớ hỏi vì gió mưa vượt mặt
Người đã về sau một giấc mơ sâu ...

Bài già từ 4

Thôi nhé chiếc đồng hồ chỉ 7 giờ mỗi sáng
Bài thơ cuối cùng này ta viết cho ta
Nơi cuộc đời mai một sẽ chia xa
Bàn giấy, computer và dây dài chữ số
Những thân quen hôm nay còn lố nhố
Tay bắt mắt mừng chia sẻ lo toan
Như cánh chim vun vút giữa mây ngàn
Ta đã bay qua một trời bão tố
Bao nhiêu động nổi chìm chưa tỏ ngộ
Bởi tâm hồn còn mắc lưới trần ai
Nay ta đi bỏ lại giấc mơ dài
Thành hay bại bây giờ không đáng kể
Tập vui sống với bao điều: Thôi kệ!
Nghĩa gì đâu hạt bụi với thời gian
Nghe hư không vọng lại một tiếng đàn
Khúc du tử lên đường về bến cũ
Mới chợt hiểu mình sắp già lụ khụ
Với chân run tay mỏi mắt đã mờ
Buổi tàn thu lòng chẳng chút nghi ngờ
Chút tình mộng hôm nào còn sót lại
Thử mới lớn hồn nhiên và bé dại
Nay cuộc đời thâm thoát 60 xuân
Biết đốt tay còn nắm được bao lần
Khi nằm xuống thả hồn cho cây lá
Ta đã đến trần gian như khách lạ
Và ra đi khi mới kịp làm quen
Phân biệt chi nghèo khó với sang hèn
Buổi tiễn biệt ai cũng sầu như cỏ
Có rồi không, hay không rồi lại có
Khác gì nhau mai nhé lại lên đường
Trời chớm thu mây sớm khẽ buồn vương
Trên lối nhỏ đến văn phòng kín cửa
Ai thấp lại trong lòng ta ngọn lửa?
Buổi vào đời 38 năm qua
Bài thơ cuối cùng ta viết cho ta
Khi nhịp thời gian bây giờ chậm lại
Nghe trong gió kỷ niệm nào xa ngái
Lòng nhủ lòng tự tại nhé, ta ơi!

Có còn không anh ?

Viết cho một người bạn giáo sắp về hưu

Có còn không anh một chiều nắng tơ vương?
Khi tôi thấy anh
Lặng lẽ
Giữa sân trường
Chân bước nặng
Mênh mang tiết học sau cùng thứ bảy
Bụi phấn chẳng bay mà tóc cứ pha sương
Có còn không anh ý nghĩa của yêu thương?
Ý nghĩa của một vòng cổ nắng
Ý nghĩa của một màu áo trắng
Bầy chim non ríu rít giữa sân trường
Trong mắt anh một cái nhìn da diết
Sắp sáu mươi rồi - chưa hiểu hết cô đơn
Còn không anh một chiều nắng tơ vương?
Cho anh dõi nhìn một vườn sân nhỏ
Nơi những cây me đứng thẳng hàng xao xuyến
Nơi anh ngại nhìn những chùm phượng vĩ cuối mùa thi
Nơi anh không muốn nghe tiếng ve râm ran thăm thẳm thì
Anh sợ phải thấy mình lầm lũi đạp xe về trong cơn
mưa đầu hạ
Và anh lại mơ hoá thành chiếc lá
Bay giữa sân trường
Còn không anh một chiều như thế?
Khi anh đã nhả tơ gần hết một đời người
Mà vẫn thấy buồn vương trong mắt
Khi anh thần thờ ngắm hoàng hôn hiu hắt
Nghe như ngọn nến tắt sau mình
Lòng như bên đò vắng khách qua sông
Còn không anh?
Mai anh đi bụi phấn rụng trên đường
Viên phấn đã mòn trên tay mỏi
Anh vẫn cầm và cố viết run run
Những chữ cuối cùng anh ghi tên mình lên bảng

Nhắc cho bàn cho ghé nhớ về anh
Người lính vô danh có lúc cũng phi thường
Ghi chiến công lặng thầm tan trong gió
Khi anh dành hai phần ba cuộc đời này cho bực gỗ -
cõi riêng anh
Hình như ai hát chiều nay
Tiếng ca quanh quất giữa sân trường
Anh lại bước về trên lối cũ - vàng hanh chút nắng
Bất ngờ bắt gặp một hạt sương
Ngủ yên trên cỏ
Trong veo
Soi bóng mình trên đó
Anh thấy mình thật rõ
Tự hỏi viên phấn nào trả hết bụi sớm mai đây?

Bài ca dẫn thân

cổ phiếu nay xanh mai lại đỏ
như mộng đời lúc nhỏ lúc to
như phận người thịnh rồi suy đó
nhìn quanh mình bèo giạt mây trôi

trái tim bé bỏng thôi rồi hỏng
lóng ngóng cầm tay ảnh với hình
soi gương thấy lạ ra là bóng
chẳng hiểu rằng ta có thật không?

ngồi giữa sàn hát câu trầm bổng
những đường thẳng - giáng chạy lằng xằng
những con số nhảy theo nhịp trống
hay nhịp tim anh máu muốn trào

thôi nhé sự đời xưa quá chán
mà nay cũng chẳng chắc vui hơn
giữa cõi người mua mua bán bán
còn chút hồn xanh gửi gió trời

lên xuống em ơi còn mấy bận
mà sao lận đận ngõ trăm năm
buồn đau chắc hẳn là vô tận
Phật mới lên rừng xuống tóc tu

ta cũng lên rừng không xuống tóc
vì còn tiếng khóc cháy trong tâm
còn vương bao lụy tình lẫn lóc
nhần nhọc linh hồn rưng rức xương

có lúc một mình toan tự tử
chợt nhớ café vẫn đậm đà
nếu chết rồi ai ngồi tư lự
cởi áo xưa sâu hiu hắt thoi

nên uống café thay thuốc độc
chén buồn đắng ngắt vị đời đau
thấm tê từng tế bào khô khốc
hun hút đêm dài mắt trũng sâu

gọi khế chiều nay ai ở lại
một khoảnh sân nằm trơ cuối thu
người đi biển biệt rồi xa mãi
tìm dấu chân trên cát đã mờ ...

Thắp một dòng sông

Thắp đèn cho sáng phố
Thắp đèn cho sáng lòng
Mùa thu ngoài cửa sổ
Đời toan về, chữa xong

Thắp chiều cho ấm núi
Thắp tình cho ấm môi
Bao nhiêu năm lụi đui
Bên nhau, mình vẫn ngồi

Thắp đèo cho suối chảy
Thắp đê cho sông tuôn
Ngày vui còn lại mấy
Thu qua, em có buồn

Thắp hồng vương cỏ nắng
Thắp xanh lá vườn tôi
Sợ mai vườn sẽ vắng
Tiếng lá rụng sau đồi

Thắp vàng mai buổi sớm
Thắp tím pensée chiều
Nghe gió đông vừa chớm
Tóc xưa đã bạc nhiều

Thấp gì cho hạnh phúc
Thấp gì cho mai sau
Thân rồi như củi mục
Trăng biết còn nguyên màu*

Thấp gì em, đêm cạn
Thấp gì tôi, tàn đông
Bốn mùa trôi vô tận
Lai sinh lòng hẹn lòng

Thấp lửa cho dòng sông
Thấp bình minh cho nước
Để thấy mình sau trước
Là nước chẳng là sông.

Khúc sáu tám qua đèo Bảo Lộc mùa xuân

thượng du đổ xuống bình nguyên
vai gồng vai gánh truân chuyên một gùi
thác ngàn chảy mãi về xuôi
đường đi chẳng có lối lùi phía sau
qua đèo lại ngóng trông nhau
phiến mây du đãng ban đầu đã xa
bên đường đã nhạt màu hoa
nhiều cây ít lá xuân qua mất rồi
từ ta biên biệt xó trời
chiều hôm thấp mọng trên đồi nắng xa
khi về ngồi dưới hiên nhà
là đêm xuống lạnh lẽo và quạnh hiu
buồn vui đếm được bao nhiêu
em nghiêng vai sót ít nhiều truân chuyên
về châu thổ nhớ cao nguyên
tìm trăng phố núi sầu xuyên đại ngàn
chậm mau cũng một phím đàn
tỉnh say cũng chỉ một lần vĩnh ly
qua đèo lòng cũng qua đi
con chim bạc má xuân thì ngoảnh trông
rồi mai giữa một rừng thông
suối kia vẫn chảy về không hồi lòng
trái bao hạ đỏ xuân hồng
vàng bay thu hắt xám đông lung đèo
một đời chỉ mãi trông theo
phiến mây trời cũ vẫn treo ngang chiều
người đi vào cuộc dân liều
đời cao lũng thấp tiêu điều cuộc chơi
dấu cho dấu bề một thời
thì xin trường mọng gửi đời cho nhau .

Và rượu đỏ lại về...

“Và rượu đỏ lại về trong cốc nhỏ,”*
và ngọn gió tạt về trong nỗi nhớ
một hôm nào hơi thở vẫn còn rung
khi đôi chân bước tới cõi vô cùng
chạm địa ngục mới hay đời chữa khé
và chân lại xô nhâm vào đôi dép
để lên đường tìm mãi một ngày vui
đếm bao nhiêu con phố nhỏ ngậm ngùi
chào khách lạ một thời xuân sắc đại
và rượu thấm lại mềm môi ngọt lại
mà vị đời đắng ngắt một hôm nao
vật chiều ra nghiêng nón vẫy tay chào
rượu vẫn đỏ đỏ vào trong cốc nhỏ
mà dậy lòng cả một đại dương xanh
đi thôi em
ngày tháng quá mong manh

(*) theo ý một câu thơ của Omar Khayyam

Còn biết nói gì?

Biết nói gì về những đôi mắt cú
Sau những ô cửa chớp
Những con đường chúng ta qua mỗi sớm
Với những lô cốt giăng đầy
Bao con người chen chúc
Lúc nhúc
Hùng hục
Lên đường
Những bình minh chán chường ướm đẫm
Con mơ giằm mình trong bóng tối
Mù sương len kín linh hồn
Biết nói gì về bầy kên kên trong thành phố
Lựa là nghiêm nghị
Biết nói gì trước những hoàng hôn khi thần tượng
hiện nguyên hình đất sét
Thượng đế không còn ngồi trên những ô voi
Người đã vào xe hơi đời mới
Phóng vút đi theo tốc độ bạo tàn
Biết nói gì
Khi sáng nay không có trong sự thật?
Và có thể cả cuộc đời này
Cũng thế!

Bao giờ Đất nước hóa thành thơ?

Đất nước những nhà thơ
Trần trở từng tiếng thở
Lam lũ như đời thơ
Trên trang giấy ơ hồ

Đất nước không đọc thơ
Đàn trẻ tìm pop rock
Những cụ già ngồi khóc
Tiếng ru hời trong mơ

Đất nước không là thơ
Đồng cỏ thành hoang dã
Người hóa thành khách lạ
Giữa tinh cầu bơ vơ

Đất nước đi tìm thơ
Trong câu hò của mẹ
Tan theo làn gió nhẹ
Xanh ngát nỗi mong chờ

Đất nước chiêu hồn thơ
Giữa chiều ai ngồi hát
Bài dân ca dào dạt
Nuôi lớn dậy từng giờ

Đất nước không còn thơ
Người lang thang phố chợ
Những tâm tình ở đợ
Ăn đong giòng lệ khô

Đất nước hết nhà thơ
Xác xơ chiều Văn Miếu
Giống to lời ai điếu
Hồn hời hồn héo khô

Những nhà thơ ngu ngơ
Đã lui vào quá khứ
Người thuộc về lịch sử
Thơ tàn bay theo tro

Đất nước nguyện cầu thơ
Phục nguyên hồn văn hiến
Bài Thân Thi linh hiển
Sẽ sống lại bao giờ?

Chiều trên giòng Vu Gia

Biết nói gì với con về những công trình thủy điện?
Xưa anh ngợi ca rền rĩ suốt bao năm
Những con sông không thể ngủ yên hoài
Phải thức dậy và nhảy theo điệu rock
Nay sông Bung cỏ hai bờ đứng sững
Nghiêm nghị chào con đập chẹn dòng trong
Kià A Vương lũ xả cứ tuôn tràn
Nọ Za Hung cuộn cuộn về như thác
Những cánh rừng không còn - như bàn tay chặt cụt
Để nước xô bờ, cha biết nói sao đây?
Đêm Đông Giang nghe tiếng khóc sông Côn
Chiều Xã Bón nghe lúa buồn phơi nắng
Sáng Nam Giang mẹ lần mò ngăn nước
Những con bê lưu lạc dắt nhau về
Sông hóa kiếp thành hồ hay suối cạn
Bầy con trẻ từng trên cát nắng
Sẽ đen gòn như lũ lạc đà thui
Biết nói gì cho con khi đã tắt niềm vui
Dòng điện sáng là rừng xưa vĩnh biệt
Lời tha thiết vọng từ thăm thẳm, núi
Bầy hươu sao tán loạn chạy trên đồng
Đêm qua ai khóc – không chỉ một dòng sông
Riêng Vu Gia nhớ Thu Bồn đứt ruột ...
Riêng Vu Gia khiến hồn nào nuốt
Rượu Hồ Đào sao lại ném sông trôi?

Bài đồng dao tháng hai...

Con Chiền Chiện bay
Bay con chiền chiện
Chiều hôm thoáng hiện
Đã tan bóng ngày

Con Sơn Ca sâu
Thì ra bị cúm
Ban mai khúm núm
Lạy chào đất sâu

Kìa bác Hạc gầy
Cô đơn nghiêng cánh
Thành xưa chột lạnh
Mộ vừa mới xây

Em Trĩ thật xinh
Nghiêng mình soi nước
Khóc ngày vô phước
Cho đêm bỏ mình

Cái gì bay đi
Là cái sẽ mất
Vì không có thật
Sao buồn làm chi

Buồn cũng bay thôi
Vì không có thật
Và vui cũng mất
Như là sông trôi

Và em và tôi
Đi qua dòng nước
Không sau không trước
Gọi chiền chiện ơi

Đêm nghe thơ nhớ Nguyễn Du

Trăm năm vui có bao ngày,
Mười lăm năm đã đủ đây đắng cay,
Chữ tài chữ mệnh khéo hay!
Khiến điêu linh mộng, khiến đày đọa thân,
Giá trong lấm bụi phong trần,
Tình xưa gãy nhịp, cung cầm đứt dây,
Mong manh phúc mỏng họa dày!
Chút trinh níu lại giữa ngày oan khiên,
Nước nào giữ sạch nghiệp duyên?
Tiền Đường sóng dội ưu phiền vào tâm,
Tử sinh ngâu ngã cát lằm
“Đoạn trường đã rụng bên tâm xuân phơi” * *
Ván tàn tan một cuộc chơi,
Cờ thua quân rã thôi rồi, Kiều nhi!
Khi về ngoài bóng tà huy,
Vàng xưa đã nát còn chi cho người?
Có chăng còn một nụ cười,
Nhân sinh góp nhặt gửi đời muôn sau,
Trần gian em có vui sầu,
Nguyễn Du trường mộng bạc đầu chữa vui!
Mây bay, người có ngậm ngùi,
Ba trăm năm nữa có nguôi ngoai buồn?*

Núi cao gió cuộn thác cuộn,
Thơ tuôn từ những ngọn nguồn nguyệt oan,
Người đi bỏ lại tiếng đàn,
Những âm đục đá vọng ngàn kiếp sau,
Vẫn còn nguyên những nỗi đau,
Vẫn màu trắng cũ một màu vĩnh ly,
Vẫn còn đây những Kiều nhi,
Vẫn tài khắc mệnh là bi kịch Người,
Chỉ xin gió dập mưa vùi,
Cho nhau một mảnh tình vui đủ rồi,
Chân mây về lại cuối trời,
Cho Kiều về với Kim ngòi cạnh nhau,
Mà nghe sóng vỗ xưa sau,
Hai trăm năm đó lệ đau đau lòng,
Tình nay trên đỉnh non Hồng,
Buồn xưa gửi lại bên giòng Lam Giang,
Nguyễn Du, người có thâu chãng
“Tương nàng nên lại thấy nàng về đây”?
Trông ra ngọn cỏ lá cây ....

*(*) Ý thơ Nguyễn Du: Bất tri tam bách dư niên hậu,
Thiên hạ hà nhân khấp Tố Như*

*(**) Dựa ý thơ Bùi Giáng: Cảnh Nam rú phương sai nhâm,
Đoạn trường xưa rặng bên tâm xuân phơi*

Người xưa - mây trắng

Người xem thân thể như mây nổi,
Non cao tóc trắng Bạch vân am,
Vận nước nổi lênh con sóng dội,
Vọng hồn Sử Lịch hải triều âm,

Người ẩn mình sâu thu vóc hạc,
Gió đáy âm vang tiếng sấm truyền
Từ đi dựng nước sàu chim Lạc,
Về nguồn tìm dấu mộng uyên nguyên,

Người xem phú quý như mây nổi,
Thoắt mất thoắt còn như lá rơi,
Trời lặn vào đêm trời vụt tối,
Vàng lặn vào tro nước cuốn trôi,

Người xem bá tánh như rừng bạc,
Chăm dân lòng rộng tựa chăm cây,
Phụ rừng, rừng hóa thành hoang mạc,
Phụ dân, dân như chim lạc bầy,

Người xem sấm ký lời tiên triệuh,
Lý của muôn đời Lý nghĩa nhân,
Sự dẫu mưu ma nghìn vạn kiêu,
Họa sâu là quả chẳng phân vân,

Người xem sinh tử như chớp mắt,
Tĩnh mộng tan mê lại trở về,
Vinh nhục loé lên rồi chợt tắt,
Bại thành chữa chín một nồi kê,

Người xem từ đỉnh cao muôn trượng,
Vạn đại thu gần nửa tác gang,
Nhẹ bâng một tấm lòng vô lượng,
Khắc giữa nhân tâm chữ chữ vàng.

(Một đêm đọc lại Sấm Trạng Trình)

Chân trời cô đơn

Tưởng nhớ Trần Dần

Anh

Khóc

Những chân trời

Không có người bay

Nhưng

Anh đã bay

Đến

Một chân trời

Mà

Ở đây

Ngôi Lò

Đang rỉ máu

Anh

Đã đóng đinh

Cái Xấu

Trên

Cây thập giá

của niềm tin

Hay

Đã đóng

Cuộc đời mình

Vào

Những hạt mưa sa

Hay là

Nước mắt

Của Chân lý hôm qua

Vùi sâu trong đất

Mà anh vẫn giấu cất

Trong trái tim

Ngã xuống hôm nào

Để rồi trong chiêm bao

Anh lại thấy

Những hạt mưa

Sa mãi một chân trời

Đời đời

Như lớp lớp người đi ...

Nhớ Phùng Quán

Có một thời
người ngủ
ngoài sân vắng
Lấy tay che không kín được
vàng trắng
Nhưng vẫn cảm sào
nửa đêm thả câu
Để thức giấc mới hay mình
Mắc cạn
Những khổ nạn ngày câu cá trộm
Ngày vãn chui
Núp bóng
Bạ hiền
Rượu uống chịu
Mềm môi còn níu lưỡi
Vịn câu thơ
Thề
Chân thật trọn đời
Lời mẹ dặn
Xót lòng con trẻ dại
Mà đến già
Vẫn chẳng thiết khôn hơn
ba mươi năm
một bờ hồ mưa nắng
bao công trường cũng chỉ tội
cháy da
mà tâm hồn thì chai lì gập bội
khi hiểu mình
vô tội
giữa quần sinh
vinh nhục bóng theo hình
tay vớt bọt phù hoa
chiều bạc tóc
đời cũng bạc
từ trung thành với mẹ
với chân lý vàng: Chân thật
đến xuôi tay

Anh nằm xuống..

Tưởng nhớ Trịnh Công Sơn

Anh nằm xuống vì không ngồi dậy được,
Chai rượu góc nhà bật khóc gọi tên anh,
Dòng lệ nóng hòa tan thành độc dược
Chảy cùng dòng người theo áo quan anh,

Anh nằm xuống vì không còn đứng nổi,
Khúc tâm ca dang trả lại cho đời,
Ngực thắt lại buồn thương như sóng dội,
Vô vào hồn quay quắt những môi hôn,

Anh nằm xuống đầu lòng chưa tắt lửa,
Nhưng đến giờ khép cửa Động Huyền Vi
“Đi là về, về mới thật là đi
Có chi mô, mà các các người khóc rứa?”

Anh chẳng nằm cho “hận thù quên lãng”
Thương anh ngồi thù hận đã xua tan,
Tình nhấp môi mà rượu đã tuôn tràn,
Căn nhà rộng thiếu bạn bè - xa vắng,

Anh nằm xuống thôi xin đừng thấp nển,
Đến tìm vui khua chén gọi hồn nhau,
Đừng điệu đảng trịnh trọng sẽ làm đau,
Chút tình đắng vùi sâu trong đáy huyết

Anh nằm xuống như người người vẫn phải,
Có chi mô mà té lễ rườm rà,
Có chi mô mà tưởng niệm phù hoa,
Chút danh hão phập phều như cỏ dại!

Anh nằm xuống chia xa nghìn thân ái,
Chiều mưa này biển nhớ dấu chân anh,
Ừ, thôi em về bên nấm mồ xanh!
Khóc dùm anh những mối tình khờ dại,

Anh nhắm mắt, nhìn “nơi này vẫn thế!”
Vườn an nhiên người đã thấy trăng thiên,
Không trách nữa “Mày ơi, trăng rất tệ!”
Vì chuyến đò đã dạt Xứ Vô Biên.

Hãy cho người mùa hạ trắng bình yên...

Lang thang hành

Thuyền tách bến rồi con nước cạn,
Ta đi bạn ở biết về đâu?
Cuối trời dáo dác mây di tản,
Nháo nhác tìm mỗi chim gọi nhau,
Gõ nhịp chông chênh trên sóng hát
Ao ai thăm lẽ bến giang đầu?
Vua xưa nước mất chiều phiêu bạt,
Ném kiếm buồn vào đáy nước sâu,
Ngất ngưỡng hồn say tay chém mạn,
Khắc dấu gươm chìm hẹn kiếp sau,
Dấu có qua muôn trùng hoạn nạn,
Ngóng về quê dơi bóng nghìn dâu,
Rủi mai viễn khách còn quay lại,
Bến sông mộng quạnh lạnh phong lâu,
Nào biết tìm ai mà lẫn quân,
Tráng sĩ hê! Rượu tưới tình đau,
“Thế sự thặng trầm quân mạc vấn,”
Nhìn ánh trăng tan đã úa màu
Rồi hứa về thăm con đò cũ,
Mò gươm dựng lại nước non sau,
Sự khứ anh hùng đành nuốt hận,*
Thời lai đồ điều dựng cờ lau,
Lại cõi thuyền nan mà vượt lũ,
Tìm dấu gươm trên sóng bạc đầu,
Thôi nhé, lên đường vai bị gậy!
Thao thao nghiệp lớn, rượu tràn râu,
Sẽ thấy sông dài ra biển rộng,
Người đi rồi - tạnh nhé mưa mau!
Non sông đang ngủ, người đang mộng,
“Yên ba giang thượng sử nhân sầu?”
Hãy cứ đi dù chẳng đến đâu...

Kẻ sĩ chiều mưa

Kẻ sĩ đi trong chiều gió ngược,
Viết một bài thơ, bỗng rợn người,
Ở trong xương nghe lạnh tiếng cười,
U uẩn lắm điều không nói được!

Kẻ sĩ đi trong chiều bão nổi,
Hận mình tóc bạc lúc đang xuân,
Chờ bao nhiêu đạo, thuyền chưa mỏi,
Có đấm, đời vui, chết một lần!

Lòng đau, dội máu, dâng trào ngực,
Thấy núi ngàn cao hoá vực sâu,
Chiêm bao đầy loạn khua đời thực,
Thao thức đêm dài mắt trũng sâu,

Chiều mưa ngồi đọc thơ Đồ Chiểu,
Chợt thấy băng khuâng nổi cảm hoài,
Lục Vân Tiên ấy, lòng trung hiếu,
Khóc đời nhân nghĩa đã phôi phai!

Chuyện xưa bàn mãi, người đâm chán,
Vãn Bùi, Trịnh đó, vẫn vênh vang!
Cho nên đừng trách ai kia nản,
Sau những vinh quang chỉ mạ vàng!

Chiều lạ quá...

Tặng những người bạn xa xứ

Chiều lạ quá, những hoàng hôn biết nói!
Nghe thấy gì, tiếng gọi của quê xưa,
Kỷ niệm phấp phêu bong bóng ngày mưa,
Em tựa cửa, mắt buồn trông vời vợi,

Chiều lạ quá, quê người vai áo rộng,
Nhớ mẹ gầy tóc bạc mấy xuân thu,
Nhớ bến sông xưa đăm đăm sa mù,
Thuyền tách bến trôi trong trời gió lộng,

Chiều đẹp quá, những chiều trong ký ức!
Nghe tiếng đàn chạnh nhớ khúc Hoài lang,
Hát xuân ca mà lệ ứa hai hàng,
Bài Dạ Cổ quặn lòng đau thắt ngực,

Chiều lạ quá, chiều quê hương bất tuyệt!
Xa nhau rồi mới chợt nhớ chợt thương,
Ngoái nhìn sau thăm thẳm một con đường,
Xanh bóng lá dưới hiên nhà yêu dấu

Chiều lạ quá, người ơi lòng có thấu?
Cuối chân trời biên biệt bóng ngày qua,
Đôi cánh chim nghiêng nặng nỗi nhớ nhà,
Không gian rộng biết tìm đâu hướng đậu,

Nên cứ bay hoài một đời không mỏi,
Mơ một ngày ngủ lại mái hiên xưa,
Yêu mãi quê ơi xanh quá đọt dừa!
Như dáng em nghiêng hong làn tóc rối,

Còn đó bao điều trong tim chưa nói,
Biết người về có kịp chuyển đò ngang?

Những lúc thật buồn...

Những lúc thật buồn tôi muốn về bên mẹ,
Như chú gà con phạm tội chẳng vâng lời,
Vì đắm say trong đấu đá với đời,
Nên hoảng hốt trước trùng trùng sói dữ,

Những lúc thật buồn muốn lần trang sách cũ,
Để nghe lòng thức dậy những ngày xưa,
Những ngày một mình dạo phố trong mưa,
Lòng đầy ước mơ nên lòng luôn mới,

Và có khi thật buồn đứng đợi,
Dáng ai đi trắng quá một phương trời!
Dáng ai đi xao động cả hồn tôi,
Cho tuổi trẻ xanh một thời đầy lãng mạn,

Những lúc thật buồn tôi khuyên mình chớ nản,
Sẽ thấy quanh đây ấm áp những thân tình,
Sẽ thấy ấm môi ly café một mình,
Sau những rã rời bộn bề óc não ...

Những lúc thật buồn tôi tìm về lễ Đạo,
Con đường nào ngồi hát Tĩnh Tâm Ca?
Con đường nào mây trắng cuộn ngàn hoa?
Tôi như kẻ nhớ quê nặng tình lữ thứ,

Và có khi buồn tôi như thuyền viễn xứ,
Gió tha hương thổi lạc bốn phương trời,
Sóng xô đi mơ một bến cho đời,
Nương nấu mọng khi ngày giông bão tới,

Những lúc thật buồn trên đường xa dịu vợi,
Tôi lại muốn quay về như một chú gà con,
Cáo chồn ơi! cứ nhảy múa tiệc vui, ngon,
Chẳng hề chi, ta đi đây, Mẹ đợi!

Đoản khúc mùa Xuân

Những ngày tết sẽ qua đi
Chỉ có mùa xuân còn nán lại
Trên những đồi hoa dại
Đóa dã quỳ rực rỡ giữa tà huy
Buồn làm chi
Nhanh chậm thế nào thì trùng ngộ cũng chia ly
Chân bước đi xa mà lòng còn ngoái
Mãi đắm mình giữa những đồi hoa
Nơi những con sâu đang hát ca
Chào mừng ngày nắng ráo - tắt bật với niềm vui
dường như rất thật
Trước lúc mùa xuân kịp rũ đôi cánh mong manh
Hãy hôn lên đóa dã quỳ - còn cài trên ngực đất
Để hiểu rằng niềm vui tàn phai rất nhanh
Và hãy ôm cuộc đời đắm say trước giờ đánh mất.

Đà Lạt 24 hình/s

Đà Lạt nghiêng, Đà Lạt gập ghềnh,
Đồi cao nhìn lũng thấp tênh hênh,
Suối khe bỏ lạnh lòng cô quả,
Cuốn xuôi dòng cỏ lá lênh đênh,

Đà Lạt xanh như giấc mộng lành,
Em là hoa đợi bướm là anh,
Trăng như cổ tích chìm sau núi,
Tóc đầu bạc đầu tình vẫn xanh,

Đà Lạt bình minh vẫn lặng thinh,
Nhu em áo mới ngất ngây tình,
Má hồng ửng đỏ khi chiều rắng,
Em quấn mù sương ẩn dáng mình,

Đà Lạt im im Đà Lạt chìm,
Vói tay tìm chiếc lá hình kim,
Thông ôm vai liễu đang buồn rữ,
Nhè nhẹ sao mà vẫn nhói tim,

Đà Lạt trăm năm chỉ một mùa,
Năm tháng xoay vần, mây nhớ mưa,
Hương thời gian nghìn trang diễm ảo,
Hãy mở trang em chỉ một mùa,

Đà Lạt hao gầy Đà Lạt say,
Say đêm chưa tỉnh lại say ngày,
Rượu nhấp môi cong cần ngất ngưỡng,
Xuân đã qua mà ta chẳng hay?

Đà Lạt buồn rạng rỡ tinh khôi,
Nhu thuở hải nhi khóc xuống đời,
Nỗi đau trở dạ treo đầu thác,
Roi xuống suối tràn – Hạnh Phúc tôi!

Đà Lạt mai anh hứa lại về,
Để ngồi lặng nhấm giọt café,
Cởi nghiệp, ưu phiền xưa hóa đá,
Thả sấu trôi biệt Suối Đa mê.
Đà Lạt mai anh hứa lại về.

Đọc Đường Gió Bụi

Hà Nội

Cơm đêm Hà Nội ỉu xiu,
Một mình ngồi quán, buồn thiu một mình,
Ngoài kia sông núi vô tình,
Lặng thinh chờ một bình minh chữa về,
Nhìn trăng khuyết một vành khuê,
Gần quê lại thấy xa quê muôn trùng...

Nam Hà

Phố gầy áo gấm xanh xang,
Tía xanh lọng đỏ vênh vang, quan ngồi,
Dân kêu như cóc kêu trời,
Chí Phèo nốc rượu chửi đời khơi khơi,
Những em Thị Nở thành thơ,
Váy cao áo mỏng, một thời dỏ hơi,
Hỏi thăm giáo Thứ đâu rồi?
Mới hay lão Hạc về trời đã lâu!

Sơn Tây

Mắt nào nhốt lại đời ta,
Ngày xưa Phủ Quốc nở hoa áo người,
Giấu trong nhau một tiếng cười,
Hỏi thăm La Hán ngậm ngùi Tây Phương,
Sớm mai quày quả lên đường,
Tìm đâu u uẩn miên trường Sài Sơn
Dấu xưa binh lửa chưa sòn,
Quán quanh cổ áo nổi hờn chia li,
Em đi Bương Cán Ba Vì,
Em về phố thị làm chi mắt buồn,
Mã ơi, Sông đã xa nguồn,
Có hay Tây Tiến vẫn cuộn cuộn xanh?
Bãi tre chùa Mía nhớ anh,
Trăm năm Quang Dzũng độc hành ...ngàn năm.

Hải Dương

Về thăm tiên tổ từ đương,
Bất ngờ diện kiến vô thường biên dâu,
Thân lươn xưa đã lấm đầu,
Tắc lòng trinh bạch qua cầu ngoảnh trông,
Rượu này cháu kính dâng ông,
Thay cha tạ lỗi vì không kịp về,
Dâu lòng nặng trĩu tình quê,
Cánh chim đã lỗi hẹn thề cố hương,
Trời Nam biển Bắc vấn vương,
Sử xanh ở ngã ba đường, thừa ông,
Thuyền đi theo nước ngược dòng,
Hay theo gió cuộn đáy lòng nhân sinh,
Tan rồi thực nhục hư vinh,
Chào ông, động một chút tình... mang mang.

Bắc Ninh

Quần quanh làn điệu dân ca
Câu quan họ vẫn nhả nha nhả vắn,
Trăm năm mộng lớn Chu Thần,
Nghìn thu Phú Thị trắng ngàn máu xương,
Không còn Đế, chẳng còn Vương,
Chỉ còn sợi xích đoạn trường vô thanh,
Chân qua Cầu Đuống bước nhanh,
Lệ xưa Mật đắng còn tanh đến giờ,
Mong chi châu chấu dựng cờ,
Mò anh hùng khó hơn mò trắng sông,
Thôi thì tìm lá Diêu Bông,
May ra gặp được chút lòng tri âm,
Kiều Loan đáp mộng Hoàng cầm,
Dấu trong tâm tưởng nụ tầm xuân xanh,
Ai về Kinh Bắc quê anh,
Có nghe thơ vụn vỡ thành âm thanh,
Nhịp đời năm tháng loanh quanh,
Hội Lim mai vẫn chờ anh trở về.

Huế

“Dạ thừa xứ Huế bây chừ,
Vẫn còn Núi Ngự bên bờ sông Hương,”*
Không còn tuổi trẻ xuống đường,
Nhưng còn dấu máu đoạn đường chiến chinh,
Chênh vênh cong vút cung đình,
Thoảng trong thành quách bóng hình ai xưa?
Khoác bào đội mũ làm vua,
Bàng hoàng chột nhận ra vua vô thân!
Sông ơi, biển rộng vô ngần,
Núi ơi, mây vẫn muôn phần cao hơn,
Thoảng trong tai vẳng tiếng đờn,
Ai hò Ví Dạ hay...
tiếng hò Vân Lô?
(*): thơ Bùi Giáng

Phú Yên

Cầm tay nói với Đà Rằng,
Ngày xưa tuổi trẻ cầm bằng nước trôi,
Có chàng lữ khách là tôi,
Chiều qua núi Nhạn nhớ thời tha phương,
Em như vạt nắng vệ đường,
Ủ xanh nhúm cỏ đoạn trường trong anh,
Cảm ơn giấc mộng hiền lành,
Ru ta đầu bãi cuối gành hồn nhiên,
Mai về lại nhớ Phú Yên,
Café thị xã dành riêng một người.

Phan Rí

Tháp chiều nắng quái nghiêng xiêu,
Chơ vơ quán xá đìu hiu Chợ Lầu,
Hồn Chiêm bạc mộng công hầu,
Ao xiêm phờ phạc một màu tà huy,
Nương thân cỏ cú nhu mì,
Chôn sâu ước vọng cuồng si đáy lòng,
Đồi cao cát máu rục hồng,
Xương rỗng lại mọc trên dòng sử thiêng.

Đà Lạt

Tóc nào xanh mãi đời ta,
Mà thông xanh mãi thịt da đất trời?
Sáng nay thung lũng về ngôi,
Tình yêu thấp mộng trên đồi cỏ xa,
Cúi mình ngắt một nhành hoa,
Tặng em một đóa tình toa rập buồn,
Thác âm âm vọng thượng nguồn,
Nhớ nhau từ giữa đêm cuộn cuộn đau,
Cao nguyên từ già mộng đầu,
Bình minh chợt thức nhiệm mầu... mù sương,
Là thôi mai dẫu lên đường,
Vẫy tay chào nhé vô thường thông xanh!

Cần Thơ

Những em má đỏ môi hường,
Mảnh thơ trinh vỡ trên đường dấn thân,
Mãi mê với cuộc phong trần,
Rã riêng cuộc mộng bên tâm xuân phơi,
Là thôi, phù thế rong chơi,
Tây Đô đèn sáng mọc mời quỷ ma!

Sóc Trăng

Người xa sóc nhớ mùa trăng,
Dơi xa chùa nhớ vịnh hằng bóng đêm,
Ba quê chung lại một miền,
Đánh vắn một chữ “khô” triền miên qua,
Ruộng vườn đất bạc phù sa,
Con tôm nhảy cựa làm hoa mắt người,
Sóc ơi, mai vắng tiếng cười,
Oóc-om-bóc *vọng mùa vui thưở nào,
Thưa ‘eng’, thưa chị xin chào,
Bình minh thấp thoáng lối vào Sóc Trăng.

Ooc-Om_boc: Tết của người Khmer vào tháng 10 âm lịch
'eng' : anh

Cà Mau

Cuối sông cuối bãi cuối trời,
Cuối cùng của những bờ bờ rồi rằm,
Tình người bọt nước mù tằm,
Rừng U Minh vẫn trăm năm u hoài,
Biển xa sóng vỗ dặc dài,
Tuổi thơ mặn chát trong ngoài ước mơ,
Hương xưa năm tháng đợi chờ,
Người xưa ngủ giữa ban thờ đợi ai?
Bão đời chùng đã nguôi ngoai,
Bão lòng lại nổi đêm dài Năm Căn,
Cái về Nước lại trở trần,
Đám xa Dơi nhớ Đôi Vàm gió giông,
Mai kia sóng bạc lên đồng,
Cà Mau tôm hoá thành rồng chạy rong,
Mẹ lần ra cửa ngóng trông,
Chén canh nấu ngọn sâu đồng vẫn sâu...

Độc ẩm ca

chuênh choáng chiều đi đêm chưa tới
ngày không gì mới vẫn rong chơi
người ngóng tin vui nên cứ đợi
chén rượu hâm tình không dễ vơi
rượu uống mêm mêi đừng nghĩ ngợi
mặc xác tương lai mặc xác đời
chân mỗi đường còn xa diệu vợi
thuyền nan sao chở đạo ra khơi
cuộc thế phân vân mùa nước nổi
phận người phiêu dạt cánh hoa rơi
văng vặc lòng phô ra sáng tối
sục nét trắng thanh mót nụ cười
vục xuống sông trong mà tắm gội
tâm lại bùng khai mở giữa trời
hồn nhiên như trẻ thơ vô tội
treo ấn công hầu rũ áo phơi
hai chân đứng thẳng không mòn gối
đường rộng thênh thênh lối cỏ hồi
xưa đi tám hướng xa nguồn cội
nay một hướng về giữa cuộc chơi
nào có gì đâu mà bồi rối
mắt còn trong một sát na thôi
trò vui quần chúng đời như hội
ai hiểu u sầu trên khoé môi
về đi chuênh choáng chiều đang vợi
cạn nhé ly này, tôi với tôi

Khúc Châu văn mùa Xuân

Xuân năm sau môi thắm sẽ phai hường
Xuân nay rỡ với vô thường biến ảo
Những ả đào lao đao tìm lẽ đạo
Chửa lên đồng. Hồn phách đã phân hai

Duyên tàn phai. Hay nghiệp nặng đôi vai
Truân chuyên quây một trời xuân áo trắng
Phiêu bạt gánh bụi bay mờ tóc nắng
Mệnh cô thân quả tú ngóng trông nhau

Xuân linh thiêng rục rở phấn hoa lâu
Tâm với tưởng một thời ngang với dọc
Lâu xiêu đổ người về che mặt khóc
Phấn hoa bay xiêm áo tả tơi rồi

Xuân trang nghiêm sao vẫn thấy bồi hồi
Câu chúc cạn như vành môi khánh kiệt
Tay hoá đá ôm đời lăn miết miết
Chạm tay người cát bụi lại tìm nhau

Xuân ôm vào lại tuột mãi ra sau
Lúc ngoảnh lại mới hay đời vắng mộng
Con thuyền bé dập dềnh theo sóng động
Lòng dạn lòng thôi nhé cứ bình yên

Lá muện phiên rơi xuống xuôi oan khiên
Cuốn xa tít một chân trời chẳng thấy
Sầu ở lại ngày vui còn được mấy
Buổi qua rừng xương mỗi gió đưa thân

Giữa lầu hoang nghe vọng biết bao lần
Câu linh ngữ khúc kinh câu gã biệt
Đêm mạch động con sóng gâm thao thiết
Bài châu văn tắt lịm phút lên thần

Và âm ào láo quáo á ra xuân !!

Qua đèo D'ran

Lên mù sương, xuống mù sương
Qua mây lại thấy con đường mở ra
Theo ngàn hoa, dãi ngàn hoa
Mưa cao mưa thấp vẫn là mưa xanh
Đèo heo hút chạy loanh quanh
Nghiêng vai đụt bão lá đành đoạn rơi
Giơ tay ngỡ với tới trời
Chạm hư không lạnh hiểu đời bốc hơi
Yêu một thời, chết một thời
Chỉ cần một phút giây ngồi bên nhau
Núi còn đây, sông về đâu
Mà nghe cát bụi nhiệm màu trở bông
Lũng sâu ngóng phiến mây hồng
Bay qua đời cũ chạnh lòng đổ mưa
Chiều nay ngồi nhớ chiều xưa
Kéo mai dâu biển người chưa chắc về
Hẹn cùng soi bóng Đa mê
Lối thu thảo lạnh ngựa lê vó trần
Mù sương D'ran đẹp vô ngần
Xuống lên còn được bao lần đâu em.

Một mai nếu em về...

Mai em về tìm lại những hàng cây
Nay sạch bóng con đường Tôn Đức Thắng
Mai em về thấy một vùng trống vắng
Thương xá Tax không còn gót trẻ lao xao

Mai em về Sài Gòn vào giữa trưa
Những vệt nắng loang trên lề buồn bã
Lại nhớ café tung bưng phố xá
Thưở ta ngồi đồng dưới những hàng me

Bao chiều la cà quán cóc lang thang
Vía hè Gia Long* những ngày rỗng túi
Bài thơ viết xong chuyen tay dấm dúi
Cát vội những lời than thở vào tim

Sài Gòn của tôi chợt nắng chợt mưa
Nhưng tình yêu chẳng bao giờ bất chợt
Sâu lắng buồn vui về ngoài hời hợt
Máu giang hồ khí khái dễ thương sao!

Mai em về qua những chuyến métro
Ai khóc thương hàng cây giờ đã mất
Những đứa con đi xa hay đã khuất
Vẫn yêu hoài lối nhỏ đèn Eden

Espresso không thấm vị nhân tình
Giữa Starbucks nhớ café bit tất
Nghe quanh tôi xe và người dẫu chật
Xa vắng rồi hương sắc của ngày xưa

Xa vắng rồi như cỏ dại hoa hoang
Con đé khóc thiên đường không có mặt
Vẫn còn đó phố phường luôn tất bật
Một chút Sài Gòn đã mất trong tôi!
Vậy thôi!

*Gia Long: nay là đường Lý Tự Trọng

Bài ngợi ca quê hương

Quê hương tôi xưa phù sa trái ngọt
Những hàng cây trĩu nặng tự bao đời
Hạt lúa đơm bông hạt lúa ngời ngời
Những tán lá cho bầy chim vui hót
Quê hương tôi nay những điều rất lạ
Khi sân golf đang thay thế ruộng cà
Khi karaoke vang vọng đêm ngày
Cây không trông vẫn mong ngày hái quả
Quê hương tôi có những điều lạ nhỉ?
Trẻ thơ học hành chẳng thiết vui chơi
Hàng quán xôn xao thiên hạ đứng ngồi
Nhấp nhòm công danh phập phồng tước vị
Quê hương tôi có rất nhiều trò khi
Trẻ chưa sinh đã phải chạy nhà thương
Lớn khôn lên rồi phải chạy xin trường
Đến đầu bạc cũng chạy ngày xin nghỉ
Quê hương tôi ai cũng giành đi trước
Sợ xếp hàng không đến lượt là... thua
Bạc phán quan ban phép lạ như bùa
Ổn thánh chúa rai không đều ơn phước
Quê hương ơi có rất nhiều khế ngọt
Nhưng đại bàng chỉ chờ phú ông thôi
Lũ thứ dân trông đứng lại trông ngồi
Vườn hoang phế trái nào ăn cũng sót
Quê hương ơi con sông Đào xinh xắn
Nước hai dòng chỉ ấm một dòng xuôi
Đến phù sa cũng bên lở bên bồi
Bạc vua chúa hơn người do may mắn
Quê hương tôi không còn tin sấm ký
Bởi hoang đường như chuyện xưa chuyện xưa
Đời bây giờ không sớm nắng chiều mưa
Ai phú quý sẽ muôn năm phú quý
Vấn “Có tiền việc ấy mà xong nhỉ?*”
Nên “Có tài mà chẳng cậy chi tài”
Tài để xum xoe và để dũa mài
Cho ra đất và mồ hôi - suy nghĩ
Và để tin chữ “THÌ” luôn đắc dụng
Dẫu nghìn năm hình dịch có là chi!

Ngày thơ

Thơ bây giờ là thơ trình diễn
Thơ bây giờ kèm theo kịch câm
Vì lời nói hoá thành bất lực
Thơ bây giờ múa bằng hip hop
Khi ngữ ngôn đang loạn nhịp quay cuồng
Thơ bây giờ kèm theo cải lương
Vì không ai hiểu nổi nếu
Đọc trong lặng thầm
Thơ bây giờ quán giấy vệ sinh
“Thả đĩa ba ba, kể chuyện đàn bà ...”(*)
Không gian không đóng không gian mở
Nhưng lòng ai khép lại
Vì thơ chẳng viết tự lòng
Mà từ những tuyến lệ, mồ hôi, giáp trạng ...
Thơ bây giờ khoác áo hội làng
Bày võ giữa đồng khóc rống
Vỗ tay cười tiễn chữ thơ đi
Còn lại gì

Performance art không ánh sáng âm thanh không
xanh không đỏ
Thơ không cần hiện diện
Hay là nhí nhố cho vui
Những vắn thơ múa rối
Đang muốn khuấy tung cuộc đời
Chìm khuất giữa điêu linh
Khi thơ chẳng sống giữa tim mình
Mà hiện hình như bào thai thiếu tháng
Trình làng đêm lễ hội
Rời thôi...

(*) Thơ Dương Tường, nhà thơ trình diễn trong Ngày
Thơ 21/2 năm nọ tại Văn Miếu khi quán quanh mình
cuộn giấy vệ sinh có in thơ ...

3. Đi về với gió phù du
Mở trang trí huệ cho mù sa bay
Bùi Giáng

Bùi Giáng (1926-1998)
Tranh Đinh Cường

Tôi ngồi...

Tôi ngồi tựa pháp nghe mưa
Giọt sau chen giữa giọt xưa chan hòa
Tôi ngồi tựa pháp xem hoa
Cánh là diệu hữu nhụy là hư không
Tôi ngồi tựa pháp qua sông
Đò nghiêng sóng động mà lòng thản nhiên
Tôi ngồi ngắm bóng mây thiền
Bến xưa trời cũ muôn phần nước trôi
Tôi ngồi một cõi rong chơi
Ghé không chiều lạnh quán đời rỗng tênh
Tôi ngồi bờ bãi lênh đênh
Hồn thơ nặng nghiệp nghe kinh lại về
Tôi ngồi tựa pháp tìm quê
Đã lâu làm lạc lối mê man tình
Tôi ngồi quên bóng quên hình
Quên kinh quên kệ quên mình quên ta
Tôi ngồi sâu rặng thành Hoa
Tịnh Liên chớm nở Mạn Đà La rơi.

Tôi đi

Tôi đi vòng sau núi
Hái vội một cành hoa
Đường về nhà còn xa
Nắng vùi trong sương bụi

Tôi đi vòng qua suối
Dưới chân nước vỡ òa
Tìm bình minh hôm qua
Còn chi mà tiếc nuôi

Tôi đi vòng quanh gốc
Một cõi Bò đề già
Khoanh tay chào Thích Ca
Pháp rải đều mưa móc

Tôi đi vòng theo kệ
Mỏ vọng theo nhịp chân
Kính ngân trên đôi xuân
Đóa mai cười lặng lẽ

Tôi đi vòng vòng mãi
Bao giờ nước ngừng trôi
Hạt cát hết luân hồi
Tôi thấy chiều đứng lại

Tôi đi như chiều trôi
Trăm năm là mây trời
Nghìn năm ai là tôi
Tôi đi... Tờ kinh rơi...

Giọt Sương

Giọt sương trên ngọn cỏ xanh,
Kìa con bướm vàng khép cánh ngủ yên,
Đàn chim bay giữa trời thien,
Chiều vắng ưu phiền tự tại tiêu dao,
Thế mà cứ ngỡ chiêm bao,
Biết có đêm nào được hoá thân chim,
Thế gian chìm nổi nổi chìm,
Người mãi đi tìm đáy nước ánh trăng,
“Hỏi cô tát nước bên đàng,
Sao cô múc ánh trăng vàng đổ đi?”
Bất ngờ đời chẳng còn chi!
Nước tan trăng biết lấy gì hiện thân?

Tôi tan trời đất cũng tan,
Có tôi đời bỗng vô vàn đáng yêu!
Thế nên phải sống chết chiu,
Tháng năm dành dụm bao nhiêu buổi chiều?
Thôi về gác mộng tàn xiêu,
Giọt sương gói cỏ ngấm chiều đi qua,
Lòng hiền như một cánh hoa,
Nở ra năm cánh vỡ oà nụ xinh,
Pháp ơi, độ khúc mê tình,
Bước sang cõi lạ thành linh hoa khai,*
Trái rơi bờ mé kiếp mai,
Bướm xưa chợt thức trùng lai xuân về.

(*) Ý thơ tỏ Bô Đề Đạt Ma:
Ngô bốn lai tự độ
Truyền pháp cứu mê tình
Nhất hoa khai ngũ diệp
Kết quả tự nhiên thành

Đêm nào ..?

Kính tặng Trung Niên Thi sĩ

Đêm nào hoa sinh?
Người về thảng hoặc,
Con sông vô tình,
Cuốn chiều xa lắc,

Đêm nào không trăng,
Người soi bóng mộng,
Tìm cõi vĩnh hằng,
Cuối trời mê vọng,

Đêm nào không ta,
Người đi qua đó,
Ngỡ ngày hôm qua,
Tan vào trong gió,

Đêm nào mai sau,
Diệu hoa lâu các,
Trăng còn nguyên màu,
Lòng nay chẳng khác,

Không đến không đi,
Không tàn không nở,
Được gì, mất gì?
Không tìm cũng rõ,

Trong cõi vô minh,
Người ngồi thối tất,
Ngọn nến vô hình,
Giữa hồn hiu hắt,

Đêm nào hoa sinh,
Người về một độ,
Rũ ngàn điều linh,
Giật mình liễu ngộ,

Đêm nào, đêm nào?
Người về, thảng hoặc...

Ngồi nghe mưa rơi

Người ngồi nghe mưa rơi
Không cần phiên dịch
Và lặng nghe tịch mịch
Trong ồn ã tiếng mưa rơi
Mưa có khi không rơi từ trời
Mà rót vào hồn tự tại
Những giọt xoay tròn xoay mãi
Bao giờ ngừng lại giữa thình không
Người ôm kín một mùa đông
Đi qua xuân xuân hạ hạ
Thấy cuộc đời nhiều khi rất lạ
Như bầu trời hứng nắng sau mưa
Kỷ niệm kéo về tự những ngày xưa

Chập chùng kết tủa
Hoá thân trầm tích không mùa
Buồn chẳng xoay tua
Mà giọt nước luân hồn khóc mãi
Khi về như lệ giữa không trung
Mai kia giữa vô cùng
Vẫn thấy muôn trùng nuối tiếc
Người đi theo làn mây biếc
Bỏ lại mênh mông trống rỗng trời
Ngồi nghe mưa rơi
Không cần phiên dịch.....

Ý nghĩa trên cỏ

Tôi bước đi trên cỏ
Vì tôi thấy nó êm*
Thả lòng mình trên đó
Dưới chân vạt cỏ mềm

Vui một thời với cỏ
Ngóng chú đế xa nhà
Nhớ màu xanh tuổi nhỏ
Phai dần theo xuân qua

Trót sinh ra từ gió
Phiêu du như mây trời
Chẳng không và chẳng có
Khi về như gió thổi

Làm sao giam được gió
Vì gió đến từ trời
Làm sao ngăn được cỏ
Cỏ từ đất sinh sôi

Tôi còn đi trên cỏ
Vì còn yêu màu xanh
Tôi cứ đi trên cỏ
Vì sợ đời trôi nhanh

Hôm nay đi trên cỏ
Mai kia dưới cỏ, nằm
Trong ta ngừng ngọn gió
Đã thổi suốt trăm năm

Và ngàn sau lại hẹn
Hồn ta, trên cỏ xanh....

Ghi Chú (*) Theo câu nói nổi tiếng của cố GS Trần Đức Thảo khi bị cảnh sát Pháp chất vấn về việc tại sao ông lại đi chân trần trên cỏ trong một công viên ở Paris . Ông đã trả lời: “Vì tôi thấy nó êm”

Quán 2

Quán thân mình như lửa
thấp sáng nẻo vô minh
không bóng và không hình
vào nhà không thấy cửa

Quán thân mình như nước
tự tại và thông dong
trước sau chỉ một dòng
cuồn trôi bao thiên phược

quán thân mình như gió
chẳng có và chẳng không
khi đi qua mặt sông
sóng xô đầu nghiêng ngó

Quán thân mình như đất
không buồn và không vui
ôm nhân loại ngủ vùi
cái gì còn sẽ mất

Quán thân mình hiện tại
không đến và không đi
ta sẽ để lại gì
dấu chân nào còn mãi
trên cát vàng ngày mai???

Quán - 3

quán lòng như ánh trăng
đi tìm cõi vĩnh hằng
sao tâm còn xao động
theo ngọn thủy triều dâng

quán lòng như hạt sương
lung linh giữa vô thường
dưới nắng vàng rạn vỡ
bay đi còn vấn vương

quán thân mình như sông
từ tây trôi về đông
qua bao ghềnh bao thác
sau trước chỉ một dòng

quán thân mình như không
thấy đêm dài mênh mông
trùng trùng bao kiếp nạn
xếp hàng vây chặt chông

quán thân như hơi thở
trăm năm ngừng trăn trở
mai một mình tan ra
hạt bụi nào sẽ vỡ?

Lời ru nhiệm màu

Lời ru nhiệm màu đêm thanh vắng
Mẹ về áo trắng nhẹ bên con
Sưởi ấm lòng son muôn sợi nắng
Quên bao cay đắng ngập đời con

Bàn tay lần vuốt làn tóc rối
Xua tan tăm tối với làm mê
Gót chân trần lấm đời vương tội
Từ thuở phiêu linh lạc lối về

Tiếng mẹ vọng xa như tiếng kệ
Vang trong bốn bể hải triều âm
Rời trong nghìn nỗi đau trần thế
Mẹ về bát ngát đại bi tâm

Lời ru êm ái như lời nguyện
Quyên cả thương yêu trọn kiếp người
Bóng mẹ hàng đêm hằng hiển hiện
Thắp sáng điều linh một nụ cười

Cho dầu muôn trùng trong biển khổ
Mẹ ngồi phổ độ giữa toà sen
Con như bụi bám miền tịnh thổ
Giữ buồn hoa trắng nở đêm đen

Lời ru của mẹ không cần gió
Đã vượt không gian vượt thác ngàn
Cứ kêu tên mẹ khi sầu khổ
Cảm ứng mẹ là tan nghiệt oan

Lời ru còn mãi trên trần thế
Nước mắt vui dần mẹ hiển linh..

(Nhân ngày vía Phật Bà)

Nửa đêm tụng chú

Lời chú nguyện nửa đêm
Không vắng ròi ngoài thêm
Rớt vào lòng xa vắng
Thanh âm rung dịu êm

Lời chú nguyện tràn đầy
Người thấy hồn như mây
Lãng quên bao phiền trược
Lắng sâu giây phút này

Lời chú nguyện thấm dần
Nghe khắp cả châu thân
Nhẹ nhàng và tỉnh thức
Tâm sáng trong vô ngần

Lời chú có quyền linh
Hay màu nhiệm siêu hình
Không cần chi thắc mắc
Khi soi mình trong kính

Thôi hãy đừng phân vân
Và cũng đừng ngại ngần
Hãy trì và hãy tụng
Một lần và vạn lần

Sẽ thấy mình trong veo
Như giọt sương vừa gieo
Long lanh trên đầu lá
Lời chú còn mang theo

Hãy trì và hãy tụng
Sẽ thấy mình trong veo...

Về ngôi lại

Về ngôi lại dưới Phật đài tĩnh lặng
Đọc trang kinh như đọc những dòng thơ
Thấy bình minh lên trước ngõ bao giờ
Trong đêm vắng một cành lan nở trắng

Về ngôi lại mặc chuyện đời chưa dứt
Vẫn miên man bất tận những ưu phiền
Đốt lò hương khơi dậy chút hương thiền
Nghe tịch mặc lắng sâu nghìn thao thức

Về ngôi lại mái chùa xưa tĩnh mịch
Soi bóng mình trên vách đá mù thâm
Thấy hàng cây muôn kiếp vẫn âm thầm
Vui trong gió, thuận lòng theo lẽ Dịch

Về ngôi lại giữ buồn cho nước chảy
Dưới hồ kia bao sóng cuộn toan trào
Mây in hình lặng lẽ tự trên cao
Thân ở đây nhưng tâm nào ở đây

Về ngôi lại cửa thời gian vẫn mở
Cho xuân tràn trong mỗi sát na qua
Nghe vườn đời thơm ngát giữa ngàn hoa
Và an lạc len trong từng tiếng thở

Về ngôi lại xin một lần ngôi lại...

Như là...

Như vệt nắng mỏng
Rớt sau hiên nhà
Mùa xuân đi qua
Nhẹ nhàng như gió
Như là ngọn cỏ
Dậy thì rất nhanh
Mới thấy mùa xanh
Thoạt nhìn đã úa
Như là vạt lúa
Áo dài năm xưa
Đợi nhau trong mưa
Tình chìm trong nước
Như là triền phược
Níu đời trầm luân
Chỉ sống một lần
Mà sao quá bận
Mà sao lặn đặng
Dẫu là chiêm bao
Mà sao hư hao
Dẫu là hư huyền
Tâm còn mê luyến
Nên còn lang thang
Ngày trôi mệnh mang
Trong vùng ký ức
Tâm còn thao thức
Nên còn long đong
Những đêm đi rong
Nghe lòng sóng dội
Đừng bao giờ hỏi
Sao nhiều tân toan
Muôn trùng nghiệt oan
Khởi đi từ nghiệp

Con chim hóa kiếp
Mơ làm gió bay
Thoát cũi lưu đày
Vô hình vô tướng
Không còn phải vương
Cát bụi trần ai
Một giấc mơ dài
Tan như ngọn khói
Đường xa đã mỏi
Về chân núi ngòi
Đời đã chiều rồi
Mong bình minh lại
Như vệt nắng quái
Nhìn kỹ hoàng hôn
Trước khi thả hồn
Vào đêm tĩnh lặng ....
(bài thơ này không bao giờ dứt)

Đêm trong phòng hồi sức

Sáng nay anh đã lên giường
Quần sau lớp vải vô thường quanh thân
Mở ra đau xót muôn phần
Khép vào sinh tử một lần thử chơi
Nghịch duyên ràng buộc với đời
Tuồng tan theo phiến mây trời phiêu du
Anh nằm đắm đắm sa mù
Trái tim thao thức thiên thu chực chờ
Bất ngờ chợt tỉnh cơn mơ
Thì ra mình vẫn đợi giờ hóa sinh
Nhân gian còn một chút tình
Níu anh trở lại nhục vinh cõi người
Tỉnh ra anh nở nụ cười
Thì ra chưa rũ “áo đười ươi” xưa
Bờ kia người đợi thuyền đưa
Cửa Không vừa mở nhưng chưa đóng vào
Phía nào là cõi chiêm bao?

Thơ viết trên sông

1. Người đi qua sông
Không đến được bờ
Vì bờ ở lại
Mà người ra đi

2. Không có thuyền qua
Sông dài biển rộng
Vì lòng sóng động
Khi bờ trôi xa

3. Muốn qua được sông
Phải bước xuống thuyền
Mà không biết hướng
Trôi hoài trên sông

4. Người muốn qua sông
Đọc kinh ngàn quyển
Mới hay hư huyền
Thiếu trang kinh lòng

5. Không có cái tôi
Vẫn cứ luân hồi
Như là mây trôi

6. Này biển này trời
Tròn hai mắt ngó
Thu vào thật nhỏ
Cho vừa thức thôi

7. Người khóc hay cười
Vì lòng muốn thế
Ai gây đau bẽ
Cho đời ngược xuôi
Ai đem buồn vui
Vào đêm kể lể
Khi già ngậm ngùi
Phải chi .....

8. Cái gì trói buộc
Xiết vào tận xương
Ngày nhớ đêm thương
Hình như triền phước
Họa phước vô thường
Bản khoán mất được
Suốt đời vẫn vương
Một hôm như sương
Ta thành giọt nước

Khúc chờ ...

Chờ nghe sấm dậy trùng vây
Nghe đêm voi mộng nghe ngày vắng thơ
Nghe chân bước giữa ơ hồ
Nhân gian cười khóc dật dờ sớm hôm
Chờ nghe đất nứt nghiêng dòm
Càn khôn một lỗ đen ngòm khác chi
Chờ trăm năm chẳng có gì
Đi là đã đến từ khi bắt đầu
Chờ mong đạo cả từ lâu
Hốt nhiên trường mộng nhiệm màu khai kinh
Liên hoan trời đất rùng mình
Là khi ta hiểu tâm mình vô sinh
Chờ chi giữa cõi vô minh?

Tụng ca Quan Thế Âm

Hỏi người là mẹ hay cha?
Từ tâm vô lượng người là Quan Âm
Người nghe từ cõi xa xăm
Tiếng đau thương của ngàn năm vọng về
Rồi mang nặng một lời thề
Độ nhân gian thoát bờ mê cõi lầm
Vào trong sóng dập mưa gấm
Vào trong lửa đỏ hãy thăm gọi ta
Một là sóng gió lia xa
Hai là lửa chỉ ám da thịt người
Nguyện cho môi ấm nụ cười
Và muôn oan trái sẽ nguôi oán sầu
Nguyện cho Phật lực nhiệm màu
Điều linh nay hoá ngày sau an bình
Nguyện cho cõi thế vô minh
Đạo tâm mở ngõ thương tình chúng sinh
Báo thân người sẽ hiển linh
Đại bi cứu khổ phù sinh phận bèo
Lênh đênh phúc mỏng đức nghèo
Xin làm hạt bụi vương theo áo người
Từ nay nguyện chẳng biếng lười
Tịnh tâm trì niệm thấy người bên ta
Hoá thân làm một đài hoa
Nở ra thành mạn đà la giữa trời
Và nghe an lạc giữa đời
Nghe muôn phương vọng êm lời chú linh
Thấy dòng lục tự đại minh
Hiện ra thành những trang kinh sáng ngời
Thì ra người vẫn bên đời ...

Chiêm bao tao ngộ Bùi Giáng

Trong mơ anh đã li bì,
Cần khôn túy lúy ngồi lì taxi
Anh cười: “Mi cứ vui đi!”
Những thằng thi sỹ cuồng si trên đời
Thơ hay chẳng phải do lời
Thơ hay là bởi phi thời phi không
Xưa ta “gửi lại đôi dòng,*”
Mà nay “vấn dôi vào trong sương mù”
Trần gian oán khổ hận thù
Điều linh từ bấy bầy chừ chữa nguôi
Trăm giờ rũ áo đười uoi,
Chúng dân ở lại làm người buồn thiu,
Trăm nay chẳng nhớ chi nhiều
Sáng say chiều xin liêu xiêu tìm nhà

Về nằm dưới cội Sa La
“Trút quần phong nhã cho tà huy bay”*
Cần Nguyên một ánh trăng đầy
Vào thơ Nguyên Cần nhớ ngày trùng lai
Có còn hạnh ngộ kiếp mai
Chào nhau ngộ vấn xuân dài phố sâu
“Người về tháng hoặc mai sau
Diệu hoa lâu các đêm nào hóa sinh”*
Người đi vô ảnh vô hình
Bước chân tới trước thành linh trở lui
Giấc mơ còn giữa đêm vui
Chợt khi tỉnh nhớ mãi Bùi Tiên sinh!
Hẹn ngày sau sẽ lai sinh

Hài cú

1. trăng ngủ trong gương
gương tan trăng vỡ
trăng tàn gương trong
2. hoa vô ưu
không phiền không muộn
lấy gì sinh hoa
3. cội bồ đề
người ngồi liễu ngộ
cây còn u mê
4. nhà không cửa
sao thấy lối vào
để xin tí lửa
5. đêm ba mươi
chỉ trăng mười ngón
ngõ mình không tay

6. giọt sương sa
khép đôi mắt lại
vô thường đi qua
7. chú dế già
nửa đêm ôm cỏ
thấy trời trong da
8. hoa chiên đàn
hương bay ngược gió
muôn đời không tan
9. tập tầm vông
tay nào tay có
hai tay đều không
10. tập tầm vó
hai tay đều có
vỗ vào thành không

(Ghi Chu : Những bài này đoạt giải kỳ thi viết haiku do
sứ quán Nhật Bản tổ chức năm 2007)

Nhật

Nhật lá rụng trong tâm
Dọn lòng vuông đất sạch
Đếm từng cơn mê làm
Len trong hồn lau lách

Từng cơn gió vẫn qua
Báo một mùa giông bão
Từng chiếc lá hiên nhà
Soi bóng chiều huyên áo

Tìm đâu giọt nước trong
Giữa một trời mưa tạt
Ngồi lại bên mé sông
Thuyền xuôi dòng tắm mát

Hẹn mai về góp lá
Thổi khói un trên ngàn
Hoá thành mây rất lạ
Bay qua đời gian nan

Nhật lá rụng đêm nay
Chờ đoá sen chóng nở
Bình minh nào có hay
Nhành hoa kia liễu ngộ ...
Trong một khoé môi cười

Khúc Thiền hành mùa Xuân

Người bước đi lãng đãng giữa sương mù
Đôi giày cũ gót mòn chân tiêu sái
Thân phiêu bạt có bao giờ quay lại
Dưới trời xanh sấm sét cất trong lòng

Người bước đi một kiếp cứ thong dong
Chiều cô tịch sóng cồn loang mặt nước
Sông giấu mộng muôn đời không nói được
Để cho ngày dẫu bề được bình yên

Người bước đi rũ sạch hết ưu phiền
Trong đày đọa mới hay hồn bát ngát
Cõi tĩnh không gió kinh hồn vẫn tạt
Vất tay nằm ngấm mãi một câu kinh

Người cứ đi mặc bóng tối quanh mình
Không khổ lụy không huy hoàng bát ngát
Không bi kịch không điêu tàn đồ nát
Tìm lại mình ngày thơ dại thên thang

Người vẫn đi lộng lộng bóng trắng vàng
Soi đáy nước thấy trời xanh vô tận
Nhìn vách núi ngấm mây trôi một bận
Để thấy mình lãng đãng giữa lao đao

Và thấy chiều khép lại mắt chiêm bao
Đêm tắt nến cho bình minh thức dậy
Những bước chân khi hành thiền qua đây
Gót sen hồng lại nở một đài hoa

GÓC NHÌN BÈ BẠN

BÙI CHÍ VINH

Nhận xét về *Bóng Chữ trước đèn*

*...Lại cũng giống tôi, Nguyên Căn đem mùi cồng rãnh đô thành hoa lệ thổi vào những trang giấy, bắt nó phải biến thành văn chương, thành thi ca, thành biên khảo, thành ngôn từ tráng lệ, để xây nên những lâu đài chữ nghĩa. Cuốn sách mới của anh mà tôi đang cầm trên tay cũng mang hình thái “lâu đài chữ nghĩa” đó - cuốn *Bóng chữ trước đèn*. ....*

Có lẽ một trong những điều gây chú ý của cuốn sách là nhà thơ, nhà nghiên cứu Nguyên Căn đã "tra đúng chiếc chìa khóa" mở cánh cửa tâm hồn của nhiều tầng lớp thập loại chúng sinh trong xã hội đương đại.

Chiếc chìa khóa ấy được chế tạo từ bí quyết gì vậy? Rất giản dị, 23 bài viết trong cuốn sách tương đương 23 thứ hợp kim với đa dạng đề tài: từ Kim Dung đến Bùi Giáng, từ Phật đến Thiền, từ chữ Tâm đến chữ Tâm, từ Tây Du Ký đến công nghệ ứng dụng trái táo Steve Jobs, từ Tomas Transtromer đến Salingger Bắt Trẻ Đồng Xanh, từ gieo nhân đến gặt quả.

Vâng, tôi phải gọi là “tù gieo nhân đến gặt quả”. Bởi những vấn đề mà Nguyên Căn nêu ra trong sách đều được tác giả truy đuổi đến tận cùng gốc ngọn và được giải quyết triệt để, không úp mở, đúng phong thái một người thầy có trách nhiệm, vì anh cũng từng đứng trên bục giảng.

...Rõ ràng Nguyên Căn có cách dẫn thân trong đề tài “thế sự thăng trầm quân mạc vấn” bằng ngòi bút từng trải, linh hoạt không sợ hớ hênh. Chuyển sang đề tài thiên học hay văn học Nguyên Căn lại càng uyển chuyển hơn bởi vì đó là “ánh sáng cuối đường hầm” mà ông đang trú ẩn. Chẳng hạn đề “Tìm lối vào động Thiếu Thất trong tác phẩm Kim Dung” ông không bần khoản như cây bút đàn anh Nguyễn Mộng Giác, không đau đớn giầy vò như sư phụ Đỗ Long Vân với “Vô Kỳ giữa chúng ta”. Nguyên Căn

cứ thân nhiên tung từng phóng bút viết một bài thơ tổng kết mang tên “Tiểu ngạo giang hồ khúc”....

Nguyên Cẩn trút hết đời vào lửa đèn vào ánh sáng để phục sinh. Ai đó tắm mình trong dòng sông Hằng để thịt da thuần khiết thì Nguyên Cẩn cũng chọn cách tắm mình trong lửa trong bão táp. Ông dám nêu và sàng lọc ra những vấn đề nhức nhối nhất để tìm lại tiếng khóc oa oa trong sạch lúc chào đời:

“Tôi ngồi sàu rụng thành hoa
Tịnh liên chớm nở Mạn Đà La rơi”

Trước tôi đã có vài đồng nghiệp viết về Nguyên Cẩn như Tần Hoài Dạ Vũ, Chu Thụy, Tâm Nhiên, Mang Viên Long. Vài đồng nghiệp ấy viết hoặc thẩm định về những tập thơ đã in của ông. Còn tôi chọn cách giới thiệu về hành trình của một con người.

Tôi tin rằng con người mượn tà nói thiện, mượn tục nói thanh, mượn thẳng trăm lịch sử nói hiền triết của Nguyên Cẩn sẽ đi hết con đường của mình.

TÂM NHIÊN

Giữa phong trần cuộc lữ, Nguyên Cẩn vừa đi vừa ngắm nhìn, lắng nghe và dĩ nhiên là viết, viết liên tục không ngừng. Bút lực vững chắc, bền bỉ, sâu sắc lặn đi vào giữa lòng đời, khơi dậy niềm yêu thương, đánh thức lương tri nhân loại một cách tự nhiên truyền cảm lạ thường. Tiến sĩ Kinh tế học nhưng cũng nghiên cứu Phật học đến độ thâm sâu, biết ứng dụng vào cuộc sống hằng ngày. Vô cùng say đắm nàng thơ đồng thời đam mê sáng tạo và sáng tạo miên man, đã xuất bản gần mười tác phẩm thơ văn, chỉ để hiến dâng cho mười phương mây trắng, kính tặng mặt đất thân yêu trên dặm dài lang thang lữ thứ.

Từ bao giờ đến bây giờ, dòng nhân sinh trường mộng vẫn âm thầm chảy trôi giữa đôi bờ sống chết, có không, mộng thực... tưởng chừng như nhận chìm nhân thế trong những cuộc dâu bể mịt mù, điều linh khủng khiếp, khiến cho Bùi Giáng, một thi sĩ thượng thừa cũng phải kêu lên thảng thốt, sững sờ:

*Khổ đau về chẳng hẹn giờ
Hoang liêu phố rộng bước hờ hững đi
Sầu ôi chẳng nói được gì
Chỉ còn máu lệ trên mi mắt trào*

Dẫu vẫn biết vô thường đang diễn bày ngay trên từng bước đi của ngày tháng với những bất an rình rập, những vu oan giá họa, những oan khiên nghiệt ngã, những khủng bố dã man... không ngừng bức bách bởi từng trận gió hư vô khô khốc lộng hành, bởi độc thần tín ngưỡng, theo kiểu nô lệ mê tín và bởi sự độc tài, độc quyền một cách vô nhân đạo, vô lương tâm, do chính con người chúng ta gây ra trên khắp mọi miền thế giới. Nhưng tất cả mọi cuồng phong bão tố kinh hồn, mọi tai ương thảm họa khủng khiếp kia cũng không thể nào dập tắt được ngọn lửa thiêng trong trái tim người, không thể nào hủy diệt được ý chí sáng tạo của con người, nhất là của những đạo sĩ, thiên sư, nghệ sĩ, thi nhân mà trái lại, chính ở ngay cơn lốc bề dẫu họ đã kích động họ lên đường, vượt qua những đoạn trường thử thách của bọn ma quỷ tham sân si. Trong số những nghệ sĩ thi nhân đích thực đó, có Nguyên Căn, một nhà thơ, một lữ khách phong trần, dấn bước trong cô đơn lạnh lẽo một mình như cuu mang một nỗi niềm chi mà đi khắp ta bà rong ruổi :

*Cuối sông cuối bãi cuối trời
Cuối cùng của những bờ bờ rói rã
Tình người bọt nước mù tăm
Rừng U Minh vẫn trăm năm u hoài
Biển xa sóng vỗ dạt dài
Tuổi thơ mặn chát trong ngoài ước mơ*

Cuộc lữ rong rêu theo gót mộng phiêu lưu tận cuối đất cùng trời, giáp mặt với cõi người ta, từ phồn hoa phố thị đến những làng thôn hoang dã tiêu điều. Phiêu bồng hết mọi vùng biển rộng sông dài, rồi ngao du lên cao nguyên, những xứ miền núi cao, bạt ngàn rừng sâu rú thẳm, mây trắng và sương mù trùng trùng điệp điệp, vừa đi vừa lắng nghe bao nỗi đời rơi xuống xót xa:

*Ngả lưng trên đồi nghe chim hót
Chén buồn nghiêng ánh giọt chiều rơi
Tìm quên trong cõi đời vô vọng
Vò rượu tình cay đã cạn rồi
Ngả lưng trên cao nhìn xuống thấp
Người người tất bật đi ngày đi*

*Gian nan nặng gánh vai gầy trầy
Công suốt trăm năm để lại gì ?*

.....Hãy yêu thương nhau đi, hơi mặt đất thân yêu này, vì chỉ có tình thương mới đem lại hòa bình cho cuộc sống, cho thế giới mà thôi. Hãy phát động một cuộc cách mạng tâm thức, một cuộc chuyển hóa tâm linh ngay trong đời sống thường nhật, bằng hết sức sự tinh thành mạnh mẽ nhất. Lên đường khám phá chính mình không phải là chạy khắp đông tây, khắp kim cổ để tìm kiếm mà ngay dưới gót chân, ngay giữa lòng sâu thẳm của mình đây thôi, để phát hiện ra một phương trời bát ngát của tự tâm trầm hùng, phong quang huy hoàng tráng lệ :

*Bốn phương sông núi yên bề
Một phương ta mở lối về Chân như
Rỗng rang là cõi thái hư
Là trong trắng mộng vô dư Niết bàn*

Niết bàn hay Chân như là bản tâm thanh tịnh của mỗi người trong tất cả chúng ta vốn sẵn có từ vô thủy đến vô chung. Chỉ cần mình tỉnh thức, trực thấy nhận ra, sống với bản tâm đó, thì tha hồ nhập diệu phiêu nhiên, thông tay vào phố chợ ta bà, tha hồ dạo chơi tự do vô sự giữa muôn chiều diệu dụng Như như.

Giữa cuộc lữ phong trần, chàng thi sĩ Nguyên Căn bất ngờ cùng đồng thanh tương ứng với thi hào Vương Duy trên nhịp bước trở về cửa Phật, cửa Không lồng lộng vô ngần:

*Nhất sinh kỷ hử thương tâm sự
Bất hướng không môn hà xứ tiêu?
(Ở đời bao chuyên thương tâm
Không về cửa Phật biết làm sao khuây?)*

Cho nên chàng phấn chấn, rộn rã quy hồi cố quận trên tinh thần trân trọng từng giây phút tân kỳ mới lạ, hòa chan vào với thực tại đang là :

*Đã đi mòn một khoảng trời
Đường mây cánh mồi mà đời chữa yên
Đêm đêm lắng đọng ưu phiền
Chắt chiu một giọt hương thiền tĩnh tâm
Nhân gian quay quắt bụi làm
Bão từ mê vọng mạch ngầm sóng xô
Mai này trùng ngộ hư vô?
Thì xin trân trọng phút giờ hiện sinh*

Giống như thi sĩ Thụy Điển Tomas Transtromer vừa được giải Nobel văn học năm 2011 tâm sự: “Gần đây, những suy niệm về tôn giáo nảy sinh trong tôi lúc này lúc khác, khiến tôi nhận ra ý nghĩa có mặt trong phút giây hiện tại, trong việc nương vào thực tại, cảm nghiệm nó và sáng tạo nên một điều gì đấy về nó.” Nhà thơ Nguyên Cẩn cũng vậy, cũng thể điệu chịu chơi nhập cuộc vào hiện sinh, vào cái bây giờ và ở đây, ngay trong từng một niệm tưởng sát na:

*Niệm tôi một niệm thở ra
Buồn xưa như khói thoảng qua mặt hồ
Niệm tôi bất tận nam mô
Phật từ tâm hiện mây mờ vụt tan
Nụ cười sau những tân toan
Trời giông bão tạnh sóng tràn ý thơ
Niệm tôi thuyền tách bến mờ
Nghịch duyên giữ sạch sang bờ ngoài trong
Niệm tôi vô xứ vô tông
Quê là huyễn hữu không không là nhà
Niệm tôi một niệm vào ra
Quán trăm năm một sát na ra vào*

Một khi khám phá ra quê nhà chính là Tâm Không, Tánh Không, biết mình không từ đâu đến cũng chẳng đi về đâu, thì an trú ở thực tại hiện tiền. Thế là chàng lãng tử thi nhân đã thấy rồi giữa ngút ngàn sương khói lãng đãng phù vân, chính tâm mình là Phật, chính lòng mình là Đạo và hoá nhiên hiển lộ một phương trời cố xứ Như như, khi quý dưới chân Đức Phật trong đêm giao thừa giữa giây phút thiêng liêng:

*Con khấu đầu xin thôi ước nguyện
Khi hiểu mai về một cõi Không
Bừng lên một sát na vô niệm
Con thấy Như Lai hiện giữa lòng
Và thấy mùa xuân trong khói tỏa
Theo pháo hoa muôn sắc ngợp trời
Chợt yêu một thoáng hương kỳ lạ
Từ đất uy linh thấm mạch đời*

Ơi chao! Gặp Thế Tôn trong tâm hồn mình rồi, thấy Phật đưa cành hoa lên và thi nhân mỉm cười niêm hoa vi tiếu, chợt “bừng lên một sát na vô niệm” phi thường. Vô niệm là một pháp môn độc đáo của Lục Tổ Huệ Năng.

Chúng ta hãy lắng nghe Lục Tổ nói: “Nếu thấy hết thấy pháp mà tâm không ô nhiễm cũng không vướng mắc, ấy gọi là Vô niệm. Hoạt dụng hết thấy chỗ mà chẳng mắc vướng chỗ nào, chỉ cần thanh tịnh bản tâm, để cho sáu thức ra vào sáu căn, đối với sáu trần không nhiễm, không dính, đến đi tự do, ứng dụng vô ngại, tức là Bát nhã tam muội, tự tại giải thoát, gọi là hạnh Vô niệm. Chứ chẳng phải như người lầm tưởng cho là “trăm việc không nghĩ tới, làm cho dứt hết ý niệm” thì đó là bị pháp trói buộc, gọi là biên kiến, chỉ thấy một bên thôi.”

Như vậy, vô niệm cũng là vô tâm, vô sự, vô vi, thi nhân dù chỉ mới bừng thấy một thoáng thôi cũng đủ sức mạnh tinh thần, không hề sợ bị đắm nhiễm, nên tiếp tục thung dung, lên đường phiêu lãng ngàn phương cát bụi, cúi lạy dẫu biên vô thường, tri ân đất trời bằng tụng thần chú Đại bi vô lượng nghĩa tình, rồi lại hòa âm dập diu theo bước nhảy phiêu linh:

*Tình thâm nghĩa trọng ân cần
Biển dâu lạy tạ một lần ra đi
Mai về tụng khúc Đại bi
Nửa đêm hoa rụng tức thì khai tâm*

Khai tâm là mở bừng mắt tuệ rực ngời tỏ sáng, thấy mọi sự như thị, đi vào mọi cảnh giới trần gian muôn màu muôn vẻ mà vẫn vô quái ngại, không dính mắc, chẳng bị ràng buộc, trói cột vào đâu cả, như thiền sư Huệ Hải tuyên bố: “Nếu biết rõ tâm chẳng trụ tất cả chỗ, thì đích thực là đã thấy được bản tâm. Chỉ riêng cái tâm không trụ vào tất cả chỗ ấy, tức là tâm Phật cũng gọi là tâm giải thoát, tâm Bồ đề, tâm Vô sinh, là Tánh Không rồi vậy.”

Phải chăng, trên ngút ngàn cuộc lữ phiêu bồng giữa nghìn trùng bạt mạng lênh đênh trong đêm dài sinh tử, qua những kiếm tìm đảo điên, tuyệt lộ, hụt hẫng, chới với... rồi bắt thân bùng vỡ, vát bỏ, buông xuống, trút hết mọi vọng tưởng mê lầm, quét sạch cuồng si, ám chướng quỷ ma và ngòi lại tịch nhiên lặng lẽ, lắng nghe từng điệu thở, mỉm nụ cười nhẹ nhõm vô tư, tự nhiên quên hết nỗi sầu vạn đại, quên luôn cái ngã chấp âm thầm, quên ta quên người, quên đời quên đạo, quên ngộ quên mê... thì kỳ diệu thay, bất ngờ chàng thi sĩ chợt thấy rõ bừng ra một đóa hoa sen, một đóa hoa lòng ngào ngạt ngát hương đời long lanh lấp lánh diệu ngời:

*Tôi ngòi bờ bãi lênh đênh
Hồn thơ nặng nghiệp nghe kinh lại về*

*Tôi ngồi tựa pháp tìm quê
Đã lâu lắm lạc lối mê man tình
Tôi ngồi quên bóng quên hình
Quên kinh quên kệ quên mình quên ta
Tôi ngồi sâu rặng thành Hoa
Tịnh liên chớm nở Mạn đà la rơi*

Thế là trên cuộc lữ phong trần, nhà thơ Nguyên Cẩn, bằng sự chí thành tha thiết của mình đã chuyển hóa những khối sầu vạn cổ, những ngậm ngùi thế sự bèo bọt, mong manh thành một đóa sen lòng thanh tịnh bình yên.

Thiên hà ngôn tai? Trời đất có nói gì đâu? Khổng Tử và các vị thiên sư đều biết thế nên thường im lặng, vô ngôn. Còn Nguyên Cẩn vẫn biết như vậy, nhưng cũng cứ vô tư nói, lai rai làm thơ nói về cái tâm cái tánh, cái diệu lý bất khả tư nghì ấy, chỉ vì thi nhân vẫn còn ở bên này bên mê, chứ chưa đáo bỉ ngạn qua bên kia bờ ngộ. Ý thức triệt để trọn vẹn được điều đó, cho nên thi nhân thường hướng về Chân Thiện Mỹ, muốn giải thoát tâm linh mình khỏi mọi ràng buộc, lao đao khổ lụy, trầm thống trầm kha...qua con đường sáng tạo nghệ thuật thi ca. Thơ chính là công án của thi sĩ vậy.

HẠNH PHƯƠNG (Nhận định về mạch thơ Nguyên Cẩn)

Mạch thơ của nhà thơ Nguyên Cẩn luôn tiềm tàng một sức mạnh võ bờ, bút lực của anh thật dài hơi, đa dạng, phong phú. Trữ lượng tư tưởng thơ anh sung mãn, dàn trải nhiều chiều kích không thời gian khác nhau.

Không chỉ làm thơ, anh còn viết nhiều thể tài văn học khác như tiểu luận, tản văn, bút kí, tạp bút, bình luận văn học. Thể tài nào ngọn bút tài hoa của anh cũng đủ sức vẫy vùng, tung tẩy. Trò chuyện với bạn hữu, thường thì anh kiệm lời, chất trực, dung dị nhưng trước trang giấy anh thành thoi dạt dào tung tăng dàn trải...

Phải chăng do bẩm thụ thể chất kháng kiện, nên sức sống nội tâm anh dồi dào sinh lực? Tự nhận thức mỗi phận người là cô đơn cuộc lữ, hành trình tìm kiếm hạnh phúc luôn phải tự dần bước độc hành. Nhưng không vì thế mà bi quan mệt mỏi. Anh cứ như một tượng vượn giữa non

cao, hăm hờ dần thân bước tới, vận dụng hết nội lực tự thân lao về phía trước :

*Thôi hãy sống như chưa từng được sống
Thôi cứ mộng như chưa từng được mộng
Áo công hầu khanh tướng bỏ ngàn sau
Từ bơ vơ ngơ ngác với xuân đầu
Đến xuân cuối, ta đi hoài chưa mỏi
Dù có lúc tử thần lên tiếng gọi
Vẫn an nhiên thanh thản ngắm chiều vàng
Vẫn thênh thang năm tháng giữa huy hoàng
Như hoa đẹp gửi hương vào trong gió.*

(Miên man cõi tịnh)

Thoáng gặp chút men cay nơi quán bên đường; Ý định trút bỏ nỗi buồn vừa tiễn bạn ra đi thế là anh trút bầu tâm sự dần trải thành thi phẩm LAI RAI HÀNH mô tả mọi chiều kích cuộc sống, biểu thị đủ mọi trạng huống tình cảm yêu thương, chán nản, khinh bạc, hào hoa sáng khoái, phiêu du mộng mị, anh thừa sức bày biện thết đãi chúng ta một bữa tiệc rượu đủ đầy món ngon thức lạ:

*Muộn phiền xào tỏi để nhâm nhi,
U uất lòng già phơi nướng vĩ...
Chắt suy tư chiết vào một xi
Ủ thành men nốc cạn tà huy.*

Và cách ăn, kiểu nói của anh đúng phong vị *tử nhập ngôn xuất* của một kẻ sĩ giang hồ phiêu bạt:

*Đường thiên lý vai mòn khoác bị
Hồ trường dốc cạn tình còn chi?
Thuyền không một bến về nơi nghỉ?
Cầm tay con sóng bạc đầu đi
Nhân gian tình sử nhiều kinh dị
Chưa đọc xong sầu trĩu nặng mi
Kẻ sĩ không chơi trò trá nguy
Nuốt dao vào bụng mặc gian nguy.*

(Lai rai hành)

Dẫn Lai Rai hành để thấy sức viết của anh.

Thế nhưng, khi trở về cuộc sống đời thường, làm nghĩa vụ công dân... gia đình mẫu mực, chúng ta thấy phong thái của anh hình như khác hẳn với kiểu cách ngang tàng nam nhi chi chí.

Tưởng nhớ tới người anh vừa trở bước ra đi, tới cõi
vĩnh hằng, anh ngâm ngùi:

*Thôi kệ nhé anh, mọi việc rồi qua!
Những phiền muộn bây giờ tan trong khói,
Dẫu tâm sự còn bao điều chưa nói,
Bên bờ kia thuyền đã thấy quê xa.*

*Nghe hiu hiu gió lạnh trước hiên nhà
Thôi già biệt bóng chiều nơi phù thế.
Yết đê yết đê ba la tăng yết đê
Anh đã về, đã tới tự hôm qua.*

(Thôi kệ)

Nghĩ về người yêu, người vợ, người tình, hai trong
một, một trong hai, vượt ngoài biên kiến nhị biên, hội thoại
nhất như thể tánh, ồồng dung ta thấy anh trở nên mềm yếu,
nhẹ nhàng, dung dị, lòng trai thanh xuân như cánh hoa
hồng, như hương hoa huệ:

*Em như ngọn lửa hồng
Thấp tình anh đêm tối
Em như một nhánh sông
Qua lòng anh tắm gội.*

.....
*Em như là bóng mây
Che chiều anh khô cháy
Em như con nước đầy
Xô bờ anh thức dậy.*

*Em như là cánh tay
Cho buồn anh ngã bóng
Chát chập chùng mê say
Thả theo em vào mộng.*

*Em như là hôm nay
Gần bên nhau một bận
Đâu chỉ là một ngày
Quên đi nghìn lặn đạn.*

(Nghĩ về em)

Phong cách, âm hưởng ngôn ngữ bài thơ trữ tình này
khe khẽ nhàn ngâm sẽ nghe thấy giữa tim mình vọng vang
âm hưởng chất liệu âm nhạc Trịnh Công Sơn: luyến láy
giữa đi và về, giữa có rồi không, giữa bất chợt với miên
man... Nữ nào đặt câu hỏi chất vấn nhà thơ bài thơ này anh

viết cho ai như thông tục lắm người cận vắn. Ngộ của Phạm Thiên Thư thực hay ảo, nàng ấy là ai, giờ ở chốn nào?!
Than ôi! *Thiên hà ngôn tai!*

Thương tưởng song thân, anh viết *Khúc hát chiều ru cha và mẹ*, khiến chúng ta nghe thấy tiếng thơ anh như chùng hẳn xuống, tiếng đàn lòng như không căng nổi dây tơ, những âm trầm như đang vọng lên từ trầm hương sương khói:

*Cha như đất, mẹ như hoa trên đất
Cha che tay rừng chắn gió muôn phương
Mẹ tuôn ra hồn tràn dâng suối cuộn
Mát lòng con chan chứa bể yêu thương.*

.....
*Con còn đó hôm nay trong bão tố
Thấy mong manh cánh lá giữa vô thường
Xin cúi lạy thâm tình xưa bất tận
Gọi tên người bốn phía chỉ mây vương.*
(Khúc hát chiều ru cha và mẹ)

Rõ ràng sức viết của nhà thơ Nguyên Cận bao giờ và thể loại nào cũng cuộn cuộn dạt dào sức sống, nóng hổi hơi thở, hơi thơ. Chí khí hào sảng trong thơ anh ngấm ngấm nội lực dồi non bạt núi. Ngay cả lúc vừa mới thoát khỏi cơn bạo bệnh thập tử nhất sinh, chúng ta đã nghe thấy anh hân hoan hào sảng tuyên bố:

*Sáng nay ô, vẫn sống đường hoàng!
Thế mà ngõ cò tang trước ngõ
Bước hai chân vẫn thẳng hai hàng
Đi cứ nghênh ngang đầu nghiêng ngó.*

*Sáng nay ô vẫn sống thênh thang
Đêm qua chợt nhận bao điều lạ
Tùng giây tồn tại quý hơn vàng.
Ta chỉ hay khi mình sắp ngã.*

*Sáng nay ô, nhìn gió thu sang
Năm tháng lạnh dần trong xương rạn
Lòng cứ như thuyền không, mênh mang
Lặng lẽ dòng sông ngày nguyên đán*

*Và sẽ như trời xuân miên man
Chim hót ca trong trời vô tận.*
(Sau cơn bạo bệnh)

Âm hưởng những từ ngữ luyện láy nghênh ngang, thênh thang, mênh mang, miên man... khiến chúng ta nhìn thấy khát vọng sống dạt dào, dài lâu như vô tận trong anh, toan vượt thoát phận người tìm về miên viễn.

Chính vì sức sống võ bờ, sức thơ dài hơi, dàn trải đa dạng, phong phú, nhiều chiều, khiến chúng ta mênh mang, lúng túng khó tìm đường tắt đi vào, lối ngõ trực diện hội nhập cốt tủy tư tưởng thơ anh.

Có lần suy nghĩ về cõi thơ Nguyên Căn, bất giác những câu thơ trong bài thơ Nguyên Cầu của Vũ Hoàng Chương ập đến giữa tâm thức; Tôi cảm thấy hình như thấp thoáng lý giải được phần nào tư tưởng, cảm xúc thơ anh:

*Thơ ta chẳng viết cho đời,
Không vang nhịp khóc, giây cười nào đâu!
Tâm hương đốt nén linh sâu,
Nhớ quê dằng đặc ta cầu đó thôi.
Đêm nào ta trở về ngôi,
Hồn thơ sẽ hết luân hồi thế gian.*

(Vũ Hoàng Chương – Nguyên Cầu)

Chôn quê hương mà tiền bối họ Vũ thiết tha thương nhớ ấy chính là hình ảnh niết bàn, tịnh độ thanh thoi, an lạc ai ai cũng muốn được trở về an trú.

Phải chăng dòng chảy tư tưởng khát vọng trở về chôn Quê Nhà ấy cũng chính là tư tưởng xuyên suốt trong thơ Nguyên Căn, dù tần suất tư tưởng ấy không xuất hiện đậm đặc khiến người đọc thơ anh băn khoăn tìm hiểu?

Trên trang thơ anh, ngổn ngang bao điều trần trở, thao thức về nỗi đau thân phận làm người, khi sinh ra đã lỡ lạc mất bến quê, nên hành trình cuộc lữ mỗi người, cố vượt gian nan trắc trở giữa cõi nhân hoàn là cố quyết tìm đường trở về chôn quê nhà xưa ấy.

*Vĩnh ly lăng đặng phong trần khách
Nhật hướng gia hương vạn lý trình.*

Chính đức vua Thái tổ nhà Trần cũng từng khát vọng giữ sạch bụi hồng, ngày mỗi ngày một hướng chăm chăm trở lại *gia hương*.

Xin hỏi nhà thơ Nguyên Cận, anh dụng ý gì khi vận dụng châu ngọc chữ nghĩa thơ anh để tôn vinh, ngưỡng mộ quy y một nhân cách vĩ đại, đức vua Trần Nhân Tông khi viết *Trăm năm lòng hẹn với lòng?*!

Xin hỏi bạn hiền kiêm ngôn, anh dụng ý gì khi tự tra vấn, tự sách tấn chính mình:

Về đâu,

Ta

Chí cao hề?

Non xanh nước biếc hẹn thề Chân Như

Tu là thế, thế là tu

Ngai vàng: ấy chốn ngục tù u mê

Ta giờ thâm tạ tình quê

Nguyện đi tìm một lối về trong ta

Guom đàn gợi lại mù sa

Non sông cúi lạy ngàn hoa giữa đồng

Trăm năm lòng cứ hẹn lòng

Trời quang lại thấy sen hồng nở hoa.

(Nguyên Cận - Lòng hẹn với lòng)

Nhà thơ Nguyên Cận vẫn từng ngày vững chãi, thanh thoi, an lạc từng bước chân bằng phong cách ngôn ngữ thi ca sở trường của mình quyết tìm lại, trở về nơi cố hương ngàn dặm ấy.... Đó chính là hạnh phúc cứu cánh. Và tôi tin hạnh phúc ấy anh có được ngay trong từng giây phút trên từng mỗi bước chân trở về: Trở về với quê hương nguồn cội, trở về với nguyên lai bản giác, trở về với bản tâm chân như tịch tịnh trong vắt, hân nhiên như thị của.

HẠNH PHƯƠNG

18 – 4 – 2013.

MANG VIÊN LONG

Trích trong...“Nhu những giọt sương”

Cùng dựa trên nền tảng triết lý Phật đà, cùng bắt nguồn từ thực chứng trong đời sống-nhưng thơ Nguyên Cận đã không lập lại nguyên xi giáo lý mà đã được chuyển hóa qua tâm thức của một người con Phật thuần thành uyên thâm Phật pháp của bao tháng năm miệt mài sống với Đạo mẫu- để rồi một ngày nào hốt nhiên trào dâng nên những dòng thơ dào dạt xúc cảm - vừa thiết tha vừa

gần gũi, như những lời tâm tình đầy ắp thương yêu, nhiệt tình hiến dâng xây dựng... Chính vì sự trong sáng hồn nhiên của thơ - Nhà thơ đã chuyển tải một cách rất tinh tế những yếu chỉ, triết lý sống cốt tủy của Đạo đến người đọc bằng xúc cảm đau đáu một đời, bằng tấm chân tình rộng mở, và bằng trái tim thuần khiết yêu người - thương đời, mà không có chút ép gượng, hay đơm dằng như một số người làm thơ mà chúng ta vẫn thường bắt gặp đây đó. Tôi muốn nói - Nguyên Cẩn đã đưa người đọc vào Đạo bằng Trái Tim, chứ không bằng cái đầu luận lý khoa trương, thô thiên nặng nề!

*Những câu thơ đã được nung nấu bằng xúc cảm, bằng chứng nghiệm, trong mọi nỗi đời gian truân hay hoan lạc - đã khiến người đọc đồng cảm cùng nhà thơ một cách nhanh chóng và sâu sắc những thông điệp mà nhà thơ muốn nhắn gửi, sẽ chia qua **“Sâu Rụng Thành Hoa”!***

*Bức thông điệp chung nhất mà nhà thơ muốn truyền đạt đã ở ngay trong tựa đề của Tác phẩm **“Sâu Rụng Thành Hoa”**: “Mọi nỗi khổ đau, thăng trầm, phiền muộn của kiếp nhân sinh rồi sẽ rụng rơi theo lẽ vô thường của vạn hữu, nhưng chúng sẽ kết thành những đóa hoa thắm tươi dâng hiến cho Người – cho Đời, chứ không phải là sự khô héo, tàn tạ, vô nghĩa của những tâm hồn bị lụy vì đắm chìm trong vô minh để mãi mãi nổi trôi trong khổ đau, tuyệt vọng!”.*

Nguyên Cẩn đã sử dụng nhiều thể loại thơ - nhưng mỗi loại, đã được tác giả chủ động sử dụng rất linh hoạt phụ thuộc vào cảm nhận (đề tài) muốn giải bày - nên mỗi bài thơ đều có “thiên trách” riêng trong việc truyền đạt. Nếu những bài thơ mới, tự do, biến thể - chuyển tải những tư tưởng ghi đậm màu sắc triết lý thì những bài lục bát, thất ngôn hay ngũ ngôn, hài cú (vvv) - lại bắt nguồn từ những xúc cảm bất chợt tự nhiên, hồn nhiên...

Theo cảm nhận của riêng tôi - Nguyên Cẩn đã rất thành công với thể thơ ngũ ngôn tứ tuyệt - bằng những nét khắc chạm tinh vi, uyển chuyển - mà đầy ắp xúc cảm. Trong hơn 130 bài thơ của SPTH, bài nào cũng “dài hơi” – mà dòng cảm nhận vẫn miên man chảy - rất từ tốn, chững chạc, logic - đã thuyết phục được người đọc mãi mê dần bước vào thơ như bị cuốn hút tình cờ! Điều này, cho chúng ta nhận biết rằng, sức sáng tạo - nguồn cảm hứng của nhà thơ thật mãnh liệt, và phong phú.

HOÀNG KIM OANH

(*Độc Cung trời hội cũ – Giọt mật đắng nằm tận cùng cuống lưỡi*)

...
Suy tưởng 3 chỉ gồm 3 bài thơ tự do viết về những người thân yêu đã đi xa cõi tạm: Bà Nội, Mẹ và một người bạn đồng nghiệp, những người nhà thơ thương quý, kính trọng. Nghe rung rung những cảm xúc thân thương bình dị mỗi khi nhớ về bà, về mẹ và chợt giật mình cảm ơn nhà thơ đã có cách nói riêng của mình thay cho bao người con trong “*Ngữ ngôn bất lực*”:

*Mẹ là ai? Ơi, con gió nhiệm màu,
Con vẫn thở mà chẳng hề hay biết*

Mẹ vẫn quanh con. Mẹ là con gió nhiệm màu. Mẹ là không khí cho con hít thở hàng ngày... thế nhưng con nào hay biết, có khi còn phụ rầy, phũ phàng...

Trong tập “*Đối thoại với hư không*” ra mắt cuối năm 2013, nhà thơ cũng từng có nhiều bài xúc động về mẹ.

*Đêm bệnh viện con bay trên mái ngói
Thấy mẹ ngồi trong bóng tối cô liêu
Đừng mong con, tóc sẽ bạc thêm nhiều
Trong giấc mộng, con về như ngọn khói...*

(Đêm bệnh viện năm mơ, ĐTVHK, trang 98)

Có lẽ, mẹ luôn là suối nguồn thi ca không dứt của mỗi chúng ta... Là quà tặng đất trời trao cho mỗi chúng ta để yêu và được yêu...

Thú vị là trong những hồi ức rất cũ của khung trời cũ, Nguyên Cận lại chen vào hai bản dịch tiếng Anh và tiếng Hàn nói về một người bạn chí thiết đã ra đi vĩnh viễn... Nhẹ nhàng mà nghẹn ngào như ngày nào Nguyễn Khuyến khóc Dương Khuê. Có lẽ cũng là một trải nghiệm mới của nhà thơ, hé lộ một khả năng liên văn bản khác trong thơ. Không dám lạm bàn về bản dịch song người đọc theo “*Cung trời hội cũ*” đến đây hẳn không khỏi ngạc nhiên như tôi bất ngờ đọc những dòng này và ngẫm về sức sáng tạo vô hạn của thi ca mà Nguyên Cận không cho mình điểm dừng nào.

Nú làm gì con nước vẫn đầy vơi...

Suy tưởng 4 trở lại gồm 21 bài như Suy tưởng 1. Không biết con số 21 này cũng như nhưng con số khác 64 bài, 79 trang tác giả có ẩn dụ gì, nhưng con số 21, 21... gọi tôi liên tưởng đến 21 ngày nhằm tuần cúng thất thứ 3 trong nghi thức nhà Phật, dân gian tin rằng sau 21 ngày linh hồn người chết sẽ được xem xét công tội nơi dương thế, nên con cháu chay tịnh, hay làm phúc để hồi hướng công đức cho người thân vừa tạ thế thường thực hiện trong giới hạn 21 ngày này (?). Với tiêu đề: *Thành phố và tôi, và những nỗi buồn*, 21 bài và chùm thơ này quả đã đi qua nhiều nỗi đau nhân thế. Tưởng tượng như ta vừa đi qua một “*La comédie humaine*” của Honoré de Balzac khi đọc *Con bão đi qua, Ở quán café Hawaii, Thành phố ban chiều, Nhịp thơ đảo phách, Chùm thơ tháng 3-2014*... Thơ không còn ở tháp ngà viễn mộng xa xôi mà đập vào trái tim ta là những cảnh đời thương khó trái ngang. Những tiêu cực ngoài xã hội cứ nhưc nhối từng dòng từng chữ tuôn ra không dứt: cháy chợ cả nhà không có Tết; bảo mẫu vô lương tâm đánh đập trẻ mầm non; học trò tiểu học có em không đủ cơm ăn áo mặc phải chết đói khi đến trường, đi học phải qua sông qua suối bằng túi nilon, hay cầu treo lắt lẻo... 8 người đã chết ở Chu Vai...; người bán hàng rong bị dân phòng đánh đuổi bắt bớ... Buồn. Thương. Phẫn nộ. Nhưng Nguyễn Cận không dừng ở đó, thơ anh tiếp tục lách vào nguyên nhân của những tiêu cực và lên án thái độ dửng dưng vô trách nhiệm của quan chức và những kẻ lăm tiền, những thói trường giả học làm sang mất hết vẻ đẹp văn hóa cổ truyền của dân tộc trong cuộc đấu chó ở Hà Nội. Nhà thơ chắc đã phải chua chát tách hai chữ “văn vật” để vụn vẹo, bức bối cảnh tình ý thức dân tộc của đồng bào mình:

Ôi ngàn năm văn vật

Đất nước buồn vật đó văn đâu?

(Chùm thơ tháng 3-2014)

Trong “*Chùm thơ viêm khớp*” bài số 1 “*Lạ*” cho thấy một cái nhìn sắc sảo nhận thức rõ hiểm họa khôn lường và những mâu thuẫn khó hiểu trong “*tàu Lạ*”, “*trái cây Lạ*”, “*chất Lạ*”... đồng thời giọng thơ mạnh mẽ, tự hào khẳng định:

và ta đã 13 lần đánh bại “*đối phương*”
muôn dân ơi, Tổ quốc gọi lên đường
vì Tổ quốc không bao giờ sợ *Lạ*!

Tự vấn, Ma và Người, Những người đi tìm cái chết, Khúc café trong chiều, ... thì phơi bày những bộ mặt thật ung nhọt xã hội chúng ta hiện nay của những “lũ người mất trợn tròn/suốt ngày buôn chuyện ngồi lê /hay ăn chơi vong mạng /hay khuếch khoác tài năng, công trình vĩ đại /hay so sánh đại khôn...” (*Ma và người*), vô cảm trước nỗi đau của đồng loại.

Động lực trong lòng người đọc là một loạt bài tác giả độc thoại nội tâm với chính mình như “*Độc âm ca*”, “*Tự vấn*”, “*Những ngày thiếu Oxy*”, “*Buổi sáng Chủ nhật*”, “*Hài cú mùa xuân Giáp Ngọ*” ở phần Suy tưởng 4. Ở đó, thấp thoáng hình ảnh một con người luôn muốn vươn đến nhân cách sống cao đẹp, ân tình, có thủy có chung trong cuộc đời vốn dĩ đã đầy ô trọc:

*hai chân đứng thẳng không mòn gỏi
đường rộng thênh thênh lối cỏ hôi
(Độc âm)*

Ở vai trò và suy ngẫm về thiên chức một người cầm bút, Nguyên Cận còn chua chát nhận ra một hiện thực buồn. Thời buổi kinh tế thị trường, “sách vở ích gì cho buổi ấy” (Tú Xương), thơ văn như món hàng vừa xa xỉ vừa không thiết thực. So sánh thơ (nói chung cho văn chương) như “xác ướp đang đợi giờ hóa thạch” là một cách ám dụ khiến người đọc phải giật mình. Thơ đã chết. Thi nhân cũng là những oan hồn chưa được siêu thoát:

*Nhân loại bây giờ ai khóc cho thơ
Như xác ướp đang đợi giờ hóa thạch
Những trang sách lung linh như huyền thoại
Thi nhân nằm đất lạnh đợi cầu vồng
(Thực và mộng)*

Thực trạng buồn ấy tưởng đâu nhà thơ sẽ quay lưng với thơ. Nhưng không, sức sáng tạo của anh vẫn không lúc nào ngừng nghỉ...Không tuyên ngôn, không đại ngôn...Nguyên Cận đã lặng lẽ, miệt mài đi con đường huyền thoại của những người cầm bút thế kỉ XXI này. “**Lựa chọn**” như là một tuyên ngôn của Nguyên Cận với những trăn trở đầy trách nhiệm vì thơ và hạnh phúc con người:

nếu đủ cô đơn

*mới có thể làm thơ
tôi mong mình
đừng bao giờ phải viết
(...)
nhưng có khi tôi không hề lựa chọn
vẫn phải làm thơ
khi nỗi cô đơn là có thật
khi bi kịch vẫn diễn ra khắp chốn
và đời chọn tôi viết lại lòng mình
(Lựa chọn)*

Những câu hỏi muôn đời về bản thể con người cũng thấp thoáng được đặt ra qua những cật vấn hoài nghi đau đầu giữa ta và giọt nước vô tình ấy, cái nào trước - cái nào sau khiến cho thơ anh mang chất triết luận nhân sinh chứ không chỉ những buồn vui hời hợt bên ngoài. Bao nhiêu triết gia trên đời ngàn ngàn năm xưa đến nay vẫn cứ băn khoăn tìm kiếm chính cái Tôi... Con người bắt nguồn từ đâu? Cái gì đã sinh ra con người? Con người sẽ đi về đâu?

*giọt nước nào sinh ra ta
trước khi ta trở thành
giọt nước*

Xót xa nào hơn khi nhà thơ đối diện với chính mình và nhận ra tất cả cái phi lý, vô nghĩa, vô vọng mà mình đang mù quáng lao vào:

*Ta cuồng si lao đầu vào núi đá
Mà cứ ngỡ là mình đang phá núi
Để rồi trở về như hạt bụi co ro
Con sông buồn tự tử đêm qua?
Khi ngấm độc từ tấm lòng vô vọng
Vàng trắng khóc cho một đời thiếu mộng
Nên biển chiều vẫn động mãi khôn nguôi...
(Tự vấn)*

Nhà thơ từng trải qua những giờ phút sinh tử trên bàn mổ, đối mặt những khoảnh khắc mong manh của câu chuyện tử sinh, có lẽ vì thế những dòng thơ trong *Những ngày thiếu Oxy* thật sự xúc động lòng người:

*nú làm gì con nước vẫn đầy vơi
ngày với đêm lên xuống với trăng trời
riêng ta chỉ một đời để sống
nên hãy hiểu những trang đời huyễn mộng*

và hãy yêu từng phút giữa chiêm bao....

Chỉ yêu trong chiêm bao mà còn yêu đến từng phút, từng giây... Nguyên Căn đã yêu đã trân quý cuộc đời này biết chừng nào. Cho dầu có phải sống trong bầu khí quyền:

*“vành môi khô không nhớ tiếng người
thậm chí tiếng thở dài cũng đeo mặt nạ”
(Tàn canh)*

nhưng còn được thở, được sống chính là một ân sủng của cuộc đời mà tác giả vô cùng trân trọng: “nhấp ngụm café hiểu mình hôm nay còn thở” dầu nổi cô đơn thường trực vẫn là bước độc hành:

*“về đi chuánh choáng chiều đang vội
cạn nhé ly này, tôi với tôi...”*

Suy tưởng 5 - Mở trang trí huệ

Với 13 bài thơ được đặt ở phần cuối cùng của tập thơ đã giúp người đọc nhận ra sợi chỉ đỏ tác giả muốn đúc kết sau khi đưa dắt người đọc đi qua 4 miền suy tưởng trước. Dầu cuộc đời cứ đây nghịch lý đến tuyệt vọng..., dầu thế giới chỉ ngập nỗi buồn đau sâu hận kiếp vô thường...và tình yêu chỉ là những hạt sương long lanh... nhưng nếu con người biết từ bỏ, biết nhận thức tính chất tâm gửi mà kiếp người trót vay sẽ đón nhận chuyển đi cuối cùng một cách nhẹ nhàng thông dong như rời quán trọ trần gian trở về căn nhà đích thực. Các bài thơ ở phần 5 đều tập trung làm rõ ánh dương chói lòa của Phật pháp nếu con người biết mở trang trí huệ lòng mình, trí mình thuận với quy luật tự nhiên. Cái đẹp trong hồn thơ Nguyên Căn là không chối bỏ thực tại mà biết hướng cái nhìn về một ánh sáng mới. Nhận biết được quy luật tự nhiên (*Đùa với sóng*), lẽ vô thường để có cái nhìn quán chiếu lẽ tử sinh:

*Chờ trăm năm chẳng có gì
Đi là đã đến từ khi bắt đầu
(Khúc chờ)*

Trong “*Tuyệt vọng ca*” nhà thơ còn đặt thời gian vật lý trong cái nhìn triết học, vận động không ngừng trong luân hồi: “Chiều đi mất nghĩa là còn trở lại”. Nhưng đồng thời cũng rất ý thức có vùng vẫy đến đâu, đời người cũng chỉ là kiếp mộng: “*Vô tận phương nào. Cũng là chiêm bao*”

Trong cảm nhận của tôi, 13 bài thơ trong phần **Suy tưởng 5** thấm đẫm cái nhìn Thiền tông, tác giả đã thu mình lại, “Về ngồi lại” lắng nghe “Lời ru nhiệm màu” của Mẹ hiền linh cho lắng lòng bình yên... cửa thời gian vẫn mở, xuân vẫn tràn trong mỗi sát na qua:

*Về ngồi lại mái chùa xưa tĩnh mịch
Soi bóng mình trên vách đá mù cam
Thấy hàng cây muôn kiếp vẫn âm thầm
Vui trong gió, thuận lòng theo lẽ Dịch.
(Về ngồi lại)*

Chọn niềm vui thuận theo dịch chuyển của càn khôn cũng chính là ý thức được quy luật tất yếu, hợp tan ngắn ngủi của đời người. Và càng ngộ ra lẽ vô thường, biết rồi tất cả sẽ về với hư không như bao lần nhà thơ từng đối thoại với nó, tác giả càng trân quý nâng niu từng giọt đời của phút giây hiện tại:

*Hãy nâng niu từng giọt
Từng giọt buồn chảy trôi
Từng giọt vui đứng ngồi
Đời sá gì mặn ngọt*

*Ta sá gì thực, mộng
Khi thuyền sắp sang bờ....
(Đùa với sóng)*

Có lẽ nhờ vậy, khi rời quán trọ trần gian, con người - hạt bụi vô thường ấy vẫn mỉm cười: “**Nằm xuống và sẽ thấy. Đời đáng yêu vô ngần!**”

Giọt mật đắng nằm tận cùng cuống lưỡi

Thành ngữ Việt có câu “chót lưỡi đầu môi” để chỉ những lời ngọt ngào cạm cọt giả dối. Nhà tâm lý học Havard Edwin G. Boring từ 1901 đã nghiên cứu sơ đồ vị giác con người cho rằng: đầu lưỡi thường cảm nhận được mùi ngọt (2 rìa đầu lưỡi: mặn), còn cuống lưỡi lại cảm nhận ra vị đắng (2 rìa: chua). Đã giọt mật đắng nằm tận cùng cuống lưỡi... Tôi muốn dùng câu thơ này đề tựa cho bài viết của tôi... Thật vậy, thơ Nguyên Cẩn không phải là thứ có thể ném được mùi vị thật bằng đầu lưỡi ngay một lần nếu người đọc không mở ra gấp lại, nhấm nháp tận cùng cuống lưỡi. Và chấp nhận vị đắng cay nồng của nó. Những

trang thơ trang đời không phải chỉ toàn vị ngọt hay có thể nhận biết độ mặn ngọt thông thường...

Bức tranh hiện thực ngồn ngang của nhân thế đời thường, của những mảnh đời tận cùng dưới đáy diễn ra thản nhiên, lạnh lùng hàng ngày, hàng giờ trước mắt có lẽ không ít lần giày vò trái tim vốn đã mong manh nhạy cảm của nhà thơ từng quay cuồng trong cơn lốc tử sinh. Tuy nhiên, gập tập thơ lại, vẫn tìm được những cung bậc rất mộng, rất triết, và cũng rất đời. Có cảm giác như 5 khúc suy tưởng này là một hành trình của người đi tìm cái tôi trong vô vọng, qua bao thác ghềnh của yêu thương buồn vui, phần nộ... Song nhờ ánh sáng trí tuệ, bên đó tâm linh của nhân vật TÔI trong toàn tập đã cho người đọc một sự nhận thức lại chính mình, kiếp vô thường của mình khi tồn tại lẫn về với hư vô...

*Mai anh về tro bụi
Không còn gì phân vân
N như thuở lạc xuống trần
Rong chơi và trở lại
Không có gì khôn-dại
Một hạt bụi vô tư
Lặn mãi vào huyền hư
Có gì mà kể lẽ?
Trôi như là giọt lệ
Tan ra là hạt sương
Quay quắt giữa vô thường
Hóa thành mây bay mãi
Giọt nước lại luân hồi...
(Mai anh làm tro bụi)*

Vâng, một kiếp vô thường không đến không đi, rồi ai cũng sẽ xuôi tay trả lại tên tuổi, tháng ngày, trả lại giấc mộng Nam Kha từ vạn đời vạn kiếp, từ ngàn xưa đến ngàn nay không ai tránh khỏi để thực sự trở về cõi vô ưu... Có đến có đi như dòng chảy luân hồi, thành công của nhà thơ Nguyên Cận trong tập thơ *Cung trời hội cũ* này chính là trong cơn mộng vô thường đã thoát được bèn mê mà vẫn rất đời, rất thực, bởi “những gì thuộc về con người” sao có thể xa lạ với chúng ta?

*Thơ như lòng
Trang giấy mỏng
Giữa cuồn phong.
(hko)*

Thị Nghè, tháng bảy, 2015

ĐẶNG CHÂU LONG

Nhìn sâu trong mắt ai Nhớ hoài con tim nay

.... Đọc bài thơ đầu tiên của quyển NHÌN SÂU TRONG MẮT, tôi chợt giật mình như có điều gì đó thân thuộc đã lâu vắng bóng. Và tôi cuốn hút theo những bài thơ anh như đề sẽ chia nỗi niềm với tha nhân cùng anh. Tôi gác lại bài đầu để lại cuối cùng và bắt đầu với những bài sau.

Thơ trước hết là nhịp thở, là tiếng lòng. Người đời thường chọn thơ để dàn trải tâm sự, nỗi niềm hay ước mơ của chính mình, của cuộc đời hay của tha nhân. Vì thế, thơ mang tính chân thật của một con người dù đôi lúc có mộng mơ, hoài vọng.

Điều tôi khâm phục ở anh, bởi anh dụng thơ như một cách chia sẻ nỗi đau cuộc sống chẳng phải là đau đớn nỗi tình. Và đó cũng chính là lòng can đảm bởi không dễ gì được sự đồng cảm của cõi sống, vốn chưa thể hoặc không muốn phơi bày những sự thật quá đỗi phũ phàng của cuộc sống hôm nay. Thế giới muôn màu và hàng ngày vẫn phôi ra những mảng trắng đen:

Đã thấp bao nhiêu pháo hoa rồi mà mặt người vẫn xám?

Đêm phố vui nghe có tiếng thở dài
Khi trong mơ người chẳng thấy ngày mai
Chẳng thấy những vì sao hộ mệnh
Lịch sử nổi trôi lục bình lênh đênh sóng dội
Những câu chữ mù mờ biết vịn vào đâu
Đã tô vẽ bao nhiêu tượng đài
mà đá tảng cứ muôn năm tảng đá
Những vần thơ diêm dúa chẳng tô thắm được vành
môi hóa thạch.

(Nguyên Cận, NSTM, Điều chưa thể giải thích...)

Nguyên Cận tự đặt cho mình, cho mỗi người biết bao câu hỏi tại sao:

Người gặt được gì từ cánh đồng nhân dân
Khi niềm tin trong những ngày giáp hạt
Bông lúa trĩu buồn đeo nặng những loài sâu
Người thu hoạch gì khi những ước mơ héo dần thành
hạt lép

Lời hứa nào bốc hơi mà không hóa nổi thành mưa

....

Người gặt được gì từ cánh đồng nhân dân
Khi dân đã xa rồi như cánh đồng tro cuống rạ
Khi nhân nghĩa là hạt lép
Còn lại người
Và bài diễn văn chặt cứng mỹ từ
Nói về mai sau

Về những vụ mùa xanh ngắt giữa đồng khô
(Nguyên Cận, NSTM, Cánh đồng mùa hạn)

Phía sau những lời hứa hẹn, những mỹ từ là những thân phận. Những kiếp người ba chìm bảy nổi chẳng đủ vực mình lên, nói chi những hoài bão xa vời. Nếu những nỗi đời đó không có sự quan tâm đúng mức thì những hứa hẹn, những tiếng vỗ tay rân rân diễn ra hàng ngày trở nên phủ phàm, lạc điệu, đôi khi chỉ là những viên kẹo ngọt chứa đầy mật đắng mà thôi

Có những lời nói dối được thắp trong khung kính
Hóa trang nghiêm xin phép cúi nghiêng chào
Lời trung thực cũng như lời xu nịnh
Hết như nhau khi nói tự trên cao\
Có những lời nói dối được bày ra triển lãm
Dưới nắng trời giả cũng lộng thành chân

.....

Khi thiên hạ tung hô không biết mồi
Kẻ lưu manh có lúc hóa anh hùng
Có những lời nói dối một đời không biết
Khi hiểu nhầm tướng cướp với thiền sư

.....

Có những con vẹt cũng biết cười biết khóc
Theo lập trình rèn luyện đã từ lâu
Có những lời nói dối tạc sâu vào đá
Hóa thạch rồi đồng nghĩa với linh thiêng
(Nguyên Cận, NSTM, Suy niệm về ngục ngữ)

Có những bài thơ anh đọng những nỗi niềm, viết lên từ những vết cửa sần nhân thế. Dường như anh cả đời chỉ biết giao thoa cùng nhịp thở nhân sinh mãi tìm cho ra những câu hỏi còn bỏ ngõ:

Làm gì đây anh với những mannequin biết khóc biết cười

Giọt nước mắt chứa bao nhiêu phần trăm sự thật?
Kiểm định bằng gì khi ngôn ngữ lập trình tươm tất
Những cái nhất viết rất to trên bảng hiệu muôn màu
Bất kể niềm tin xói mòn như doi đất bên bờ sông nước

lũ

.....

Làm gì đi anh khi cầu xin những tượng đài mù
Sao thấy được những con người đang xuống cấp

Hay anh thấy chính mình đang vấp
Trên con đường –anh ngỡ là- chân lý năm xưa
(Nguyễn Cận, NSTM, *Dừng lại những con người*)
Bỗng nhiên tôi nhớ lại bài thơ Lời nguyện pháp
trường của Luân Hoán, lời của kẻ tuyệt vọng cùng đường
hét lên niềm bi phần cuối cùng:

Chắc trời còn xanh lắm,
Cho tôi quỳ xuống đây
Tiếng ru nào trót dậy
Chắc buồn mà không hay
Thơ Luân Hoán, nhạc Phạm Thế Mỹ, *Lời nguyện
pháp trường*)

Và anh, Nguyễn Cận, trong cơn thẳng thốt ấy, anh đã
viết lên những câu xao lòng:

Cho tôi xin gào lên một tiếng
Cho tôi nói thật lòng các anh có lúc cũng sai
Dù vẫn ra oai
Nghênh ngang – ngạo ngược
Những cái lưỡi mọc sau cuốn rốn
(Nguyễn Cận, NSTM, *Những cái lưỡi*)
Anh giận lây những người bạn hùng hực lý tưởng một
thời:

Những vần thơ rực lửa ngày xưa
Sao anh không viết tiếp
Hay lửa đã tắt rồi
Trong anh
Hôm nay
Khi anh đang no say
Ôm cuộc đời mà ngủ
.....
Anh đã không thấp được mình
Khi phải đi vay ánh sáng
Khi phải nhìn mình trong tấm gương người đối diện
Những vần thơ ngày xưa rực lửa
Bây giờ tắt ngấm
(Nguyễn Cận, NSTM, *Gửi một người bạn cựu sinh
viên*)

Và các thi nhân, những người ôm trăng đón mộng,
những kẻ đi thực tế một cách viễn vông, những người mãi
đi tìm giải pháp mới cho thi ca... Nguyễn Cận cũng cay
đắng nói lên thiên chức nhân bản đầu tiên phải có khi đặt
bút làm thơ:

Xưa thi sĩ hồn treo đầu ngọn bút
Nay anh treo lơ lửng trước hiên nhà
Tâm thượng giới mà thân lầy ngõ cụt
Bụng đói ngồi ca ngợi gió mưa qua

(Nguyễn Cận, NSTM, *Có những nhà thơ*)
Có những nhà thơ không còn báo bão
Mà ngợi ca rục rờ ánh dương lên
Những câu thơ che mặt gọi thành tên
Áo xiêm vụng múa qua ngày “tải gạo”

.....
Có những nhà thơ nay còn chiếc ghé
Bốn chân xoay tám hướng vẫn còn nghiêng
Sợ lặn chiêng nên phải ngồi thủ thế
Prométhée về trời, lửa đã hết thiêng!
(Nguyễn Cận, NSTM, *Có những nhà thơ*)

Nỗi niềm anh đã tràn đầy những trang thơ. Chỉ một trăm hai mươi một trang mà anh đã tham lam mang chữ chất đầy, không cần dành những khoảng trống của những tập thơ thường tình trang trọng. Quyền thơ của anh là nỗi niềm anh. Dường như anh cố tuôn hết tâm sự, trung ra hết những lắt lay đời để chia sẻ cùng nhân gian sự cảm thông mặn đắng. Anh một mình cất lên tiếng hát vô vọng cho nỗi đời đang trôi như một sân khấu hát rong:

Sống có bao lâu, anh chị cứ làm trò
Những thằng hề nhảy khum trên sàn gỗ
Giá trị con người ngã nghiêng xiêu đổ
Dưới chân đời thần tượng đã ngủ yên
Trên cuộc đời sao có lắm thằng điên?
Hãy cứ làm trò, các anh các chị
Khua não tương lai đầy mộng mị
Thấp chút tình người trong mắt lão liên
(Nguyễn Cận, NSTM, *Bài hát cho một mình*)

Tôi đọc thơ Nguyễn Cận trong cơn cuồng nộ với sự đồng cảm. Tôi thật sự ngưỡng mộ nỗi đau anh trong từng nhát chém vô úy vô ngại. Nhìn dáng vẻ anh trong tấm ảnh trắng đen, tôi chợt nhìn ra hình ảnh của một Đạt ma. Chân không, dấn sóng đời chẳng chút ngại ngần, anh là ai sao quá uy nghiêm.

Trong bài thơ đầu tiên của anh, tôi xem như một lời ngỏ, lời ngỏ cho tập thơ và dành riêng một người, người duyệt biên tập cho quyền thơ anh:

Bài thơ tôi,
Xin anh đừng cắt xén
Như những công trình xây dựng bấy lâu
Như những hố sâu khoét ruộng móng cầu
Nhịp thơ kết như những thân xà cừ – xin đừng rút bớt!
Niềm tin tôi
Xin anh đừng cắt xén
Dù anh đang thanh lý tâm hồn
Hay đánh đĩ với lương tri

Lòng tham anh vừa mới dậy thì
Mà lý tưởng đã khom mình đeo kính lão
Đất nước tôi
Xin anh đừng cắt xén
Băm ruộng nướng thành mẫu bánh của riêng mình
Dâng cho ai?
Những bông lộc vong tình?
Nhu vết theo còn mưng trong máu thịt
Chút mây xanh
Xin anh đừng cắt xén
Cho em thơ
Còn thả mộng lên trời
Bao phận đời
Bèo dạt ngóng mây trôi
Mà bài học bây giờ khô khốc
Bài thơ tôi
Xin anh đừng cắt xén
Không thể nào thay được những vắn –au
Khi còn đó: nỗi đau
Và những mối sầu
Còn đó những mớ câu không móng
Còn đó những chân trời vắng mộng
Nên thơ tôi không thể vội thay màu
(Nguyễn Cận, NSTM, *Xin đừng*)

Hỡi lương tri những người biên tập nghĩ gì khi đọc bài thơ ấy? Riêng tôi, chỉ một bài thơ này tôi đã nhói đau khi mường tượng ra những vắn thơ trần trở cùng đời, thường có phận số không may bằng những câu thơ than mây khóc gió. Những người chân chính biết rung động cùng tha nhân đã vắng lâu rồi, đừng để cuộc đời càng thêm mất bóng họ.

Tôi đã viết bài này cùng nỗi niềm xao động, thơ đời anh đã dấy động cơn sóng tôi. Quyển thơ chào đời khá sớm, vào năm 2005, nhưng có lẽ phận số cũng mỏng manh, và anh, anh làm thơ chỉ để thỏa mình, anh đã rung động khi viết mấy vắn thơ tâm sự cùng đời. Có được những cặp mắt xanh cũng là vui anh Nguyễn Cận nhỉ. Tôi cố vì anh cảm thán đôi giòng:

Anh hãy cứ lung tròng giọt lệ
Cùng tha nhân chia sẻ bụi ngùi
Mắt xanh trắng, đời say nên vắn thể
Người còn buồn, anh cứ để sau vui

ĐẶNG CHÂU LONG

Thay lời bạt

.....

Thi sĩ ngậm ngùi ôm nỗi buồn cô đơn lên núi như Cao Bá Quát, Tản Đà ngày xưa uống rượu tiêu sầu. Rượu tình rượu nghĩa, rượu ngọt bù lẫn cay đắng đều dốc cạn một lần cho tiêu tan hết những niềm đau thân phận kiếp người. Ôi một kiếp phù du, huyền hóa chớ có gì quan trọng lắm đâu? “Trăm năm còn có gì đâu? Chẳng qua một đám cỏ khâu xanh rì.” Phải không Nguyễn Gia Thiều? Chiều hoang vu, đứng trên đồi cao khói sương bảng lảng, nhìn xuống cõi đời bé nhỏ, lô nhô lúc nhúc những sinh linh đang lặn hụp trong u minh tăm tối, đang quần quai đấu tranh giành giật tiền tài, vật chất, chìm đắm trong đám bùn lầy danh lợi, nhầy nhụa tanh hôi dưới kia mà nhà thơ trầm tư, chạnh lòng trắc ẩn thốt lên những lời thơ như nhắc nhở chân thành:

.... Người ơi! Hãy giữ lời như ngọc
Tạc đá hồn thơ dấu đoạn trường
Cho kẻ tìm thơ không phải khóc
Lệ buồn “vô mệnh thị văn chương”

Thi nhân trải lòng ra mà tâm sự như thế, thể hiện một phong thái bao dung rộng lượng, muốn cùng chia sẻ với mọi người mọi kẻ khắp chốn nơi nơi, nhất là với những nhà thơ, văn nghệ sĩ, những tâm hồn bầm sinh nhạy cảm. Hãy biết tự trọng, giữ gìn sự thanh bạch, cao quý, đỏi cho sạch, rách cho thơm... Hãy cứ để tự nhiên cho trái tim ngây thơ rung động, nhẹ mím cười theo hồn thơ bay vút, trên con đường thênh thang sáng tạo, hướng về Chân Thiện Mỹ, một dải đất luôn luôn mới mẻ, mới lạ ngay trong lòng mình. Chính từ nhãn quan phóng khoáng bao la đó, nhà thơ Nguyên Cảnh dẫn thân vào cuộc sống bằng thái độ chân tình, cởi mở. Thở bầu không khí thi ca thuần nhiên chơn chất, rất mực hài hòa:

...*Sóng xô chuyện của một thời*
Nước trôi chuyện của một đời phù vân
Cái thân trang trái nợ nần
Chiêm bao kết tụ trắng ngần thành sương
Tử sinh chỉ một con đường
Uy nghi lá rụng vô thường mộng rơi

Chơi giữa vô thường là một cuộc đại hòa điệu chơi với sinh tử bi hùng cùng chiêm bao ảo mộng, hư huyền phù vân. Thế thì còn chi lý kỳ gay cán hơn nữa phải không?

Bồng tênh thi sĩ bước đi phiêu diêu giữa vạn pháp chấp chùng... Rồi một hôm thư thả, thông dong ngồi lại một mình thiền định, tịch nhiên quán chiếu vạn pháp trong dạt dào cảm xúc lai láng bồi hồi:

*...Tôi ngồi tựa pháp qua sông
Đò nghiêng sóng động mà lòng thản nhiên
....Tôi ngồi một cõi rong chơi
Ghé không chiều lạnh quán đời rộng tênh*

Rõng lạng, rõng rang khi quán tưởng thấy suốt ba đời, sáu cõi, mười phương trùng trùng pháp giới Hoa Nghiêm đều nằm gọn trong một tâm niệm vi diệu của mình đây thôi, nên hết mình sống mãnh liệt và mãnh liệt hơn nữa. Sống một lần Tự do đầu tiên và cuối cùng như Krishnamurti hay sống Tâm tình hiển dăng như Tagore hoặc sống thơ mộng, hồng hào như đóa hoa sen giữa bùn lầy ứ đọng bụi phù sinh:

*...Chân đi không lấm bụi đường
Hồn thơ giữ sạch đoạn trường bước qua*

Bước qua cõi người ta một cách thanh thản nhẹ nhàng, vì thi sĩ đã thấu thị được cõi nguồn nhân sinh vô biên vô lượng do trùng trùng duyên khởi, duyên sinh, duyên hợp hòa hài :

*...Tôi từ giọt máu cõi nguồn
Nổi đầu phát sáng ánh buồn thành thơ*

Chính từ trong bao khổ lụy bi thương, từng uống cạn bao dòng máu lệ trần gian đó mà tâm lòng thi nhân đồng cảm, tiêu hóa, tiêu dung giọt lệ và nụ cười, khổ đau và hạnh phúc... để rồi rung ngân lên thành tiếng thơ tha thiết nồng nàn. Đối với chàng, thơ là phím đàn ngoạn mục, là cung bậc xuất thần linh diệu yêu thương, là nhiệm màu sâu kín nhẹ vời hơi thở:

*Bao giờ cho đến bao giờ
Thơ rung lại nhé phím tơ hồn người
Để thơ chẳng phải về trời
Để người sống lại với đời yêu nhau*

(Trích: Nguyên Căn trên cung bậc hân hoan sáng tạo – Tâm Nhiên)